

רשות שוק ההון - "בא לברך ויצא מקלל"

נייר עמדה שנערך על ידי בכירים סוכנות לביטוח (2000) בע"מ

תוכן עניינים

2	רקע.
3	השפעת העלייה בתוחלת החיים על תעריפי ביטוח החיים (3.3 מיליארד ₪ בשנה)
5	פוליסות עם מקדמי קצבה (נזק מצטבר של 55 מיליארד ₪).
8	תיקון 16 לחוק הגמל ותעריפי ביטוח למקרה אבדן כושר עבודה (630 מיליון ₪ בשנה).
10	רפורמת בכר – "המפץ הגדול" (10 מיליארד ₪).
13	ממשק מעסיקים ואינטגרציה דיגיטלית (47 מיליון ₪ בחודש)
15	קופות גמל מיוחדות והתעלמות מאוכלוסיות חלשות (11 מיליון ₪ בשנה).
17	דמי ניהול מיוחדים כפולים (3 מיליארד ₪ בשנה).
21	ניהול כספים הוניים בקרן פנסיה (1 מיליארד ₪ בשנה).
22	העלאת דמי ניהול בפוליסות קצבה (1.65 מיליארד ₪)
23	ביטוחי בריאות פרטיים אחידים 2016
24	קריסת הביטוח הסייעודי הקולקטיבי.
25	רשות שוק ההון – יחסי הון שלטון (נזק מצטבר באימון הציבור)
26	נספחים.

פתח דבר

בנייר עמדה זה ברצוננו להזמין את הקוראים לבחון כיצד הן פעולות, הן חקיקה והן רפורמות בשוק ההון, אשר נועדו להטיב עם ציבור המבוטחים במדינת ישראל, למעשה פגעו במבוטחים בעודם מיטיבים את מצבם של הבנקים וגופים פיננסיים אחרים. אנו, בכירים סוכנות לביטוח חיים, מתריעים במשך שנים בפני המפקחים על הביטוחים השונים ובפני משרד האוצר ומבקר המדינה על התמורות בשוק ההון והפגיעה הנגרמת בהתאם לכך באזרחי ישראל. לפיכך, כותבים אנו נייר עמדה זה כשירות לציבור.

האמור בנייר עמדה זה משקף את עמדת בכירים בסוכנויות לביטוח חיים ומבוסס על מחקרים, מאמרים וניירות עמדה אשר פורסמו לציבור במהלך השנים 2003-2020. אין באמור בנייר עמדה זה כדי להוות חוות דעת משפטית ו/או ייעוץ פיננסי.

רקע:

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הרשות") הינה רגולטור פיננסי עצמאי בישראל. הרשות הוקמה ב-1 לנובמבר 2016 מכוח חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו - 2016, ועד למועד זה פעלה כאגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. תפקידה של הרשות הוא לפקח על גופים פיננסיים חוץ בנקאיים כגון חברות ביטוח, קרנות פנסיה, קופות גמל והשתלמות. כמו כן הרשות אחראית על מתן שירותים פיננסיים מוסדרים כגון שירותי אשראי חוץ בנקאי, שירותי תשלום והעברת כספים, חברות פינטק, שירותים פיננסיים במטבעות וירטואליים ועוד. במסגרת סמכויותיה הנוספות אחראית הרשות גם על מתן רישוי לסוכני ביטוח ויועצי פנסיה, וכן היא אחראית לפקח על פעילותם של סוכנים אלו מול המבוטחים והעמיתים.

במסגרת פעולות הרשות מול סוכני הביטוח והפנסיה, הרשות פועלת על מנת לתת הגנה ושמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים, הבטחת היציבות והניהול התקין של הגופים המפוקחים, קידום התחרות במערכת הפיננסית, (במיוחד בשוק ההון הביטוח והחיסכון), עידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית בפעילותם של הגופים המפוקחים וקידום התחרות בתחום השירותים הפיננסיים. כמו כן, עוסקת הרשות בקידום החינוך הפיננסי בתחומים אשר עליהם היא אמונה, מתוך מחויבות כלפי כלל הציבור בישראל הנוגעת להעלאת המודעות לתחומים אשר תחת פיקוחה, זאת על מנת להקנות לציבור יכולת קבלת החלטות מושכלת¹.

בנייר זה נציג עמדה לפיה, בניגוד להצהרות ולמחויבות של הרשות כלפי אזרחי מדינת ישראל, הרשות הטיבה בפועל לעיתים קרובות עם חברות הביטוח ולא עם האזרחים.

לפיכך, מטרתו של מאמר זה הוא לבחון האם יש מקום למנות ועדת חקירה ממלכתית שתפקידה לבחון את תפקודה של רשות שוק ההון לאורך השנים ולבחון העברת סמכויותיה לגורם אובייקטיבי אחר, אשר טובת הציבור תהיה לנגד עיניו.

¹ <https://mof.gov.il/hon/About/Pages/default.aspx>

פרק 1: השפעת העלייה בתוחלת החיים על תעריפי ביטוח החיים

בפברואר 2019, פרסמה רשות שוק ההון הודעה בדבר ירידה משמעותית בתעריפי ביטוח החיים, וזאת בעקבות רפורמה שקבעה רשות שוק ההון. הרשות הסבירה את ההוזלה המשמעותית בכך שבשנים האחרונות חלה ירידה משמעותית בסיכוני התמותה וקיימת לפיכך הארכה של תוחלת החיים הממוצעת לאדם. בהתאם לכך, הרשות דרשה מחברות הביטוח לעדכן את תעריפי ביטוח החיים בפוליסות חדשות בהתאם לסיכונים העדכניים.

הממונה על שוק ההון, ד"ר משה ברקת, אישר תעריפי ביטוח חיים חדשים אשר יביאו להוזלת עלויות הביטוח בשיעור של כ- 30%, וצפויים לחסוך למבוטח מאות שקלים בחודש ועשרות אלפי שקלים לאורך כל תקופת הביטוח. כאמור, ההוזלה ניתנת רק לרוכשים פוליסות ביטוח חדשות.

תעריפי ביטוח החיים בישראל נקבעים על פי טבלאות של תוחלת החיים ושיעורי התמותה. העלייה הרציפה בשנים האחרונות בתוחלת החיים הממוצעת, הביאה לכך שמחירי ביטוח החיים כיום הם הנמוכים ביותר אי פעם. יש שיאמרו כי מדדים אחרונים מצביעים על עצירה במגמה זו של התארכות תוחלת החיים, אך להערכתי זו האטה זמנית מאחר והטכנולוגיות המתקדמות בכל תחומי החיים, כמו גם מגפת הקורונה אשר תגביר את המודעות להיגיינה אישית, יביאו להמשך מגמת העלייה בתוחלת החיים. המפתיע ברפורמה הוא כי גם לאחר ביצועה, המשיכו חברות הביטוח להעניק הנחות על התעריפים החדשים – דבר אשר ממחיש את העובדה לפיה רשות שוק ההון אינה כופה תעריפים תחרותיים דיים.

כאשר אדם רוכש ביטוח חיים, תעריפי הביטוח שלו מתקבעים ותואמים את התעריפים שנקבעו על פי טבלאות תוחלת החיים והתמותה אשר בהן נעשה שימוש ביום הרכישה. לפיכך, המצב כיום הוא שלמרות שהארכת תוחלת החיים מביאה להוזלה בתעריפי הביטוח, מאחר והיא לא חלה על פוליסות קיימות, המבוטחים הוותיקים לא נהנים מן העדכון. על מנת שהמבוטח כן ייהנה מהורדת התעריף הוא נאלץ שוב ושוב לרכוש את אותה הפוליסה, וזאת בכפוף למילוי הצהרות בריאות עדכניות.

תהליך זה יוצר חוסר אמון בין הלקוחות וסוכני הביטוח ומאלץ את הסוכנים להפוך "לסוכני הנחות" (במקרה הטוב) או לסוכנים המשווקים שוב ושוב את אותה פוליסה למבוטחים על מנת להוריד את העלויות למבוטח. תהליך זה אינו חף מפגמים, מאחר והוא מצריך חיתום רפואי חדש. אנו סבורים כי שיטת התגמול הזו משחקת לידיהן של חברות הביטוח בשני אופנים:

- חיתום מחדש ומיון של אוכלוסיית החולים והבריאים – בישראל, תנאי ההצטרפות לביטוח חיים הם נוקשים. בעוד שבארצות מתקדמות הצהרת הבריאות לרכישת ביטוח חיים כוללת שאלה אחת בלבד, בישראל מדובר בשאלון רחב היקף ומשמעותי. החיתום המוגבר, כפועל יוצא של ביטול פוליסות קיימות ומכירה פוליסות חדשות במקומן, מגדיל עוד יותר את רווחי חברות הביטוח.
- פוליסה שמתבטלת נרשמת כרווח מלא בספרי החברה. לכן, כמות ביטולים גדולה וחידושים לצידה תורמת גם היא להגדלת שורת הרווח במאזני חברות הביטוח.

כעת נשאלת השאלה האם יש פתרון ארוך טווח לעניין זה ולדעתנו אכן יש. על הרשות לדרוש מחברות הביטוח לשווק פוליסת ביטוח אחידה ועקבית באופייה (להלן "אחת ולתמיד"). היתרונות של פוליסה מסוג כזה הם כדלקמן:

- בביטוח חיים מסוג זה, דמי הביטוח פוחתים ככל שתוחלת החיים עולה. באופן הזה, כאשר עולה תוחלת החיים, מי שייחנה מהוולת התעריף בפוליסה יהיה למעשה המבוטח ולא חברת הביטוח.
 - פוליסה מסוג זה תמנע את הצורך להחליף פוליסה כל מספר שנים והסוכנים והמבוטחים יוכלו ליהנות משירותיה של פוליסה כזו ללא הצהרות בריאות נוספות, דבר אשר ישפר לאורך זמן את סיכויי התביעה ביום פקודה.
 - פוליסת "אחת ולתמיד" תחזק את אמונם של המבוטחים בסוכני הביטוח ויועצי הביטוח, שכן אלו לא יתפסו כ"ממחזרים פוליסות" (שלא לזקיפה לחובתם).
- אנו סבורים כי כאשר תונפק פוליסה מסוג זה, אין להסתפק אך במכירתה למבוטחים חדשים, אלא על הרשות לפעול על מנת שמבוטחים קיימים יוכלו להמיר את הפוליסה הקיימת ברשותם לפוליסה החדשה ללא הצהרת בריאות נוספת.
- אציין כי כבר ביוני 2019 שלחתי מכתב למפקח על הביטוח עם הצעה זו, אולם לא קיבלתי כל מענה למכתבי.
- על מנת להמחיש את סוגיית המחיר היקר של ביטוחי החיים בישראל, והרווחים הגבוהים אותם גובה חברת הביטוח, נדגים זאת בדוגמא ללקוח שרכש ביטוח חיים בשנת 2000, בגובה 5,000,000 ₪. בחישוב הפרמיה עלה כי הלקוח אמור לשלם כיום לחברת הביטוח 4,700 ₪ בחודש, סכום גבוה מאד. רק לאחר מאבק ממושך שניהלנו כסוכניו של הלקוח מול חברת הביטוח, הצלחנו להגיע למצב בו הלקוח משלם כיום 1,450 ₪ בלבד. נתון זה ממחיש עד כמה חברת הביטוח עסקה ברווחתה האישית ולא דאגה ללקוח ומבהיר את הרווח העצום ממנו נהנות חברות הביטוח בגין מאות אלפי מבוטחים שלא נהנים מהתעריף החדש או מהנחות לתעריף הישן.

חישוב כלכלי

בדו"ח השנתי של רשות שוק ההון לשנת 2018 עולה כי ההפקדה השנתית של הציבור הישראלי בביטוח החיים (כולל מרכיב חיסכון) עומדת על 43.75 מיליארד ₪. מתוך הנחה ש 10% מסכום זה מופנה לרכישת ביטוח חיים למקרה פטירה, (והנחה שעלותו כפולה מהמחיר בפועל). הרי שלאור אי עדכון טבלאות התמותה ופעילותה הדלה של הרשות שוק ההון בעניין זה, הציבור בישראל משלם מדי שנה 2.2 מיליארד ₪ לעלויות ביטוח חיים גבוהות.

נספחים:

- הודעת רשות שוק ההון צניחה בביטוח חיים 2 פברואר 2019 ... עמ' 26
- מכתב לרשות שוק ההון צנח במחירי ביטוח חיים יוני 2019 ... עמ' 28
- מאמר ביטוח חיים אחת ולתמיד גיליון עדיף 1048 מיום 21 אוגוסט 2019 ... עמ' 29

פרק 2: פוליסות הכוללות מקדמי קצבה

מקדם קצבה הוא מספר שבאמצעותו מחשבים את גובה הקצבה החודשית הנובעת מהחיסכון שצבר מבוטח בגיל פרישה. ככל שהמספר של מקדם הקצבה נמוך יותר, כך הקצבה עצמה גבוהה יותר. ככל שהפוליסה ישנה יותר כך מקדם הקצבה נמוך יותר.

עד לשנת 2012, שיווקו חברות הביטוח פוליסות עם מקדמי קצבה (הידועות כ"ביטוחי מנהלים") שהבטיחו למבוטחים בעת שיווקן את הקצבה שתתקבל בבוא העת. בשנת 2013 החליטה הרשות להפסיק את מכירת הפוליסות הכוללות מקדמי קצבה.

יוצא בזאת כי הרשות הפכה למעשה הן את המבוטחים והן את הסוכנים ל"שבויים" של חברות הביטוח, שכן אין להם אפשרות לעבור לפוליסה בעלת דמי ניהול נמוכים יותר מבלי לאבד את מקדמי הקצבה.

לדוגמא: בפוליסה מסוג "עדיף", שאושרה על ידי משרד האוצר בשנות ה-90, הכוללת מקדם קצבה, גובות חברות הביטוח 28% מכל הפקדה לכיסוי ביטוח למקרה פטירה, 0.6% דמי ניהול מצבירה, ו-15% מהרווחים שנצברים מדי שנה בתיק. משמעות הדבר היא שחברות הביטוח בפועל נוגסות ביותר מ-30% מן החיסכון הצפוי לגיל פרישה של מבוטח אשר הצטרף בגיל 30.

דוגמא נוספת לפגיעה במבוטחים היא העברת הפוליסות ממסלול קצבה למסלול הוני. עד דצמבר 2000, לתוכניות הביטוח מסוג "עדיף" ששווקו בישראל, אפשרות פדיון הכספים מהן בגיל פרישה הייתה בדרך הונית או קצבאית, על פי בחירת המבוטח. בפוליסות הקצבאיות בגיל הפרישה הייתה בידו של המבוטח היכולת והאפשרות לקבל החלטה חופשית על הדרך בכוונתו למשוך את הכספים בדרך של הון או קצבה. בדצמבר 2000, העבירה רשות שוק ההון רפורמה חדשה לפיה בפוליסות קצבאיות, אופי המשיכה יהיה בדרך של קצבה בגין הפקדות מרובד שכר בסיסי (בתחילה 7,000 ₪ ואחר כך 10,000 ₪). מהלך זה גרם לכך שהרבה מבוטחים עברו מפוליסה קצבאית לפוליסה הונית ובכך איבדו את מקדם הקצבה המבוטח שהיה להם, חברות ביטוח עודדו סוכנים להוסיף לפוליסות הקצבאיות נספחים הוניים ותגמלו אותם על כך. סוכני הביטוח והמבוטחים שהחליפו את הפוליסות סברו לתומם כי הם עושים בחכמה מוזילים עלויות למי שמעדיף חיסכון הוני בפרישה. מבחינת חברת הביטוח, פוליסה קצבאית מחייבת "ריתוק הון" של בעלי השליטה בחברות כדי לעמוד בהבטחת תוחלת החיים שמגלמים המקדמים המובטחים, ולכן הם יעדיפו לשלם למבוטחים את הכספים בגיל פרישה בצורה הונית בסכום חד פעמי.

וראה זה פלא, בשנת 2008 הודיע משרד האוצר על רפורמה חדשה, נוספת, הטוענת כי מעתה ואילך אין הפקדות הוניות. זאת אומרת שכל ההפקדות מיועדות אך ורק לקצבה. מהלך זה יצר מצב בו מבוטחים רבים, שהחזיקו עד שנת 2000 פוליסות קצבאיות איכותיות, איבדו את זכויותיהם ויקבלו קצבאות הנמוכות ב-17% ממה שהיו אמורים לקבל, ומבוטחים רבים שחתמו על נספחים הוניים לא יוכלו לקבל קצבאות בגין חיסכון רב שנצבר בין השנים 2000 עד 2008. המשמעות של המהלך, שבוצע על ידי רשות שוק ההון, היא שלמעשה חברות הביטוח זכו ברווחים עצומים על חשבון הציבור.

יש לציין כי ביוני 2001, כשנה לאחר ההמרה ההמונית של פוליסות קצבה והוספת נספחים הוניים לפוליסות, אסרה רשות שוק ההון את שיווקן של פוליסות בעלות מקדמי קצבה ישנים. בפועל, הפוליסות ששווקו החל מיולי 2001 כללו מקדמי קצבה פחות טובים מאשר מקדמי הקצבה ששווקו בעבר. מהלך זה יצר מצב בו צרכנים בישראל נפגעו ככל שעלתה תוחלת החיים ישראל (בניגוד לעלות ביטוח חיים שמוזלת ככל שתוחלת החיים עולה, התשלומים לקצבאות קטנים ככל שתוחלת החיים עולה). בשנת 2013 הופסק שיווקן של פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, וכך נוצר מצב שהמבוטחים אינם יכולים לעבור לחברה מתחרה שמציעה דמי ניהול סבירים יותר. משרד האוצר פרסם מכרז בעניין זה כדי ל"נקות ידו" אך בפועל המכרז נטוע במקומו מזה שבע שנים. ההערכה היא שמהלך זה נועד על מנת לנתק את הקשר בין המבוטח לסוכן הביטוח שהיה משווק העיקרי של מוצר זה.

יש לציין, כי בפועל פוליסות הכוללות מקדמי קצבה למעשה יצרו אפליה של סקטורים שלמים בישראל. לדוגמא, פוליסות ותיקות גבו מנשים פרמיה זהה לביטוח חיים אך בפועל משלמות לנשים אלו קצבאות נמוכות וזאת משום שתוחלת החיים שלהן קצרה יותר. דוגמא נוספת עוסקת באנשים מעשנים. אנשים אלו משלמים תוספות לביטוח החיים שלהם למקרה פטירה אך הקצבאות שלהם בגיל פרישה אינן גבוהות יותר מאשר קצבאות של אנשים שאינם מעשנים, כפי שצפוי היה להיות.

חישוב כלכלי

כפי שתיארתי, הרווחים של חברות הביטוח הם עצומים: בשנת 2018 קיבלו מבוטחים בישראל קצבאות מפוליסות הכוללות מקדם קצבה בסך של 8.265 מיליארד ₪, בהנחה ש"התרגיל" של רשות שוק ההון בין השנים 2000 ל 2008 פגם "רק" ב-5% בסכום זה, הרי שמדובר בחיסכון של 400 מיליון ₪ לחברות הביטוח. וסכום זה צפוי לגדול בצורה ניכרת בכל אחת מהשנים הבאות. למעשה, מדובר ברווחים לחברות הביטוח שלהערכתנו יעמדו על סך של 55 מיליארד ₪. שלא לדבר על שחברות הביטוח היו נאלצות לרתק עתודות אקטואריות נוספות כבר כיום לטובת הבטחת הקצבאות העתידיות ולא היו יכולות למשוך דיבידנדים לבעלי השליטה.

נספחים :

- תשובת משרד האוצר לתיקון 3 לחוק הגמל מיום 28 ינואר 2008 ... עמ' 30
- מכתב למפקח על הביטוח ידין ענתבי תיקון 3 לחוק הגמל 28 אפריל 2008 ... עמ' 31
- מכתב למפקח על הביטוח ידין ענתבי העדר תגובה מיום 13 יוני 2008 ... עמ' 32
- מכתב ל למפקח על הביטוח ידין ענתבי העדר תגובה 18 יולי 2008 ... עמ' 33
- מכתב ל למפקח על הביטוח עודד שריג מקדמי קצבה 21 ינואר 2011 ... עמ' 34
- תשובת משרד האוצר בדבר מקדמי קצבה 16 יוני 2011 ... עמ' 35
- מכתב ל למפקח על הביטוח עודד שריג ביטול מקמי קצבה 6 נובמבר 2012 ... עמ' 36
- מכתב ל למפקחת על הביטוח דורית סלינגר פוליסות קצבה משנת 2013 מיום 2 יוני 2014 ... עמ' 39
- מכתב ל למפקחת על הביטוח דורית סלינגר דמי ניהול וגרעון אקטוארי מיום 2 ליוני 2014 ... עמ' 40
- מכתב לרג'ואן גרייב פוליסות קצבה משנת 2013 מיום 2 יוני 2014 ... עמ' 41
- מכתב ל למפקחת על הביטוח דורית סלינגר "מדיניות השבויים של משרד האוצר" 22 נובמבר 2016 ... עמ' 42

פרק 3: תיקון 16 לחוק הגמל ותעריפי ביטוח למקרי אובדן כושר עבודה

ביום 26 במאי לשנת 2016, נחתם צו ההרחבה לפנסיית חובה המרחיב את ההסכם הקיבוצי בין ההסתדרות לנציגי המעסיקים (הסכם מיום 3 באפריל 2016) בדבר הגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק. צו ההרחבה קובע את הרף המינימלי להפקדה פנסיונית עבור עובדים שכירים. צו זה חל על כל העובדים במשק, הן המבוטחים עפ"י פנסיה חובה והן המבוטחים עפ"י הסכמים אחרים, ושיעורי ההפקדות עבורם נמוכים מהשיעורים הקבועים בצו ההרחבה. שינוי שיעור ההפקדות יתבצע בשתי פעימות: בגין שכר חודש יולי 2016 ובגין שכר חודש ינואר 2017.

השיעורים אשר נקבעו בתיקון 16 הינם שיעורי מינימום מהשכר הקבוע של העובד. השינוי בהפרשות אינו מתייחס לסוג החיסכון הפנסיוני הקיים לעובד וחל על כל המוצרים הפנסיוניים (פנסיה, ביטוח וקופת תגמולים). בנוסף נקבע לראשונה בחקיקה כי השיעור שנקבע למעסיק יכול גם את מרכיב הכיסוי למקרה של אובדן כושר עבודה (ביטוח המספק לעובד פיצוי כספי במקרה של פגיעה או מחלה שבגינה נפגע כושר עבודתו) בשיעור הדרוש להבטחת 75% מהשכר הקבוע של העובד, כאשר שיעור ההפרשה לתגמולים לא יפחת מ-5% משכרו הקבוע של העובד. כלומר, בהפרשות למוצרים הפנסיוניים שאינם קרן פנסיה, המעסיק מחויב לרכוש עבור עובדו כיסוי למקרה אובדן כושר עבודה אשר נכלל בשיעורים כפי שצוינו לעיל. בנוסף, ככל שיידרש להגדיל את ההפרשות לצורך רכישת כיסוי זה מעבר לשיעורים שפורטו לעיל, הוסכם כי ההפרשה הכוללת של המעסיק לתגמולים ולאובדן כושר עבודה יחד לא תעלה על 7.5%.

אמנם מטרת התיקון הייתה להרחיב את ציבור המבוטחים שיבטחו בביטוח אובדן כושר עבודה, אולם האופן בו נוסח החוק, העדר הפיקוח על המחירים והטלת החובה לרכישת ביטוחי אובדן כושר עבודה יצרו בצורה מלאכותית עליה דרמטית בדרישה לביטוח זה. כפועל יוצא, חברות הביטוח ניצלו את הדרישה בחוק לעריכת הביטוח (לצרכי הגדלת רווחים) שכן הן העלו את תעריפי הביטוח וביטלו הנחות שהיו קיימות ערב התיקון.

אנו, בבכירים סוכנות לביטוח זיהינו כי המהלך הצפוי יהווה פגיעה חמורה בצרכנים, ואף התרענו על כך לגורמים שונים ברשות וכן למבקר המדינה, בבקשה שיפעלו לשמירה על הצרכנים. הטענות המרכזיות נגד המהלך היו:

1. תיקון 16 לחוק הגמל נוצל על ידי חברות הביטוח להעלאת תעריפי אובדן כושר עבודה. כתוצאה מכך ברבים מביטוחי המנהלים, הגדלת התקציב לא תגדיל את הפנסיה של העובדים, אלא את הכנסותיהם של בעלי השליטה בחברות הביטוח.
2. האם הצטבר מספיק מידע ברשות שוק ההון במשרד האוצר אודות העלאת תעריפי אובדן כושר עבודה על ידי חברות הביטוח? והאם משרד האוצר מתכוון לפעול בעניין זה?

חישוב כלכלי

- השכר הממוצע במשק – כ 10,000 ₪.
 - עליה מוצעת בעלות אובדן כושר עבודה כפונקציה מהשכר - 0.5% מהשכר (מדובר בהערכה זהירה - בטיפולינו לקוח שעלות אובדן כושר העבודה שלו גדלה ב-900% באחת).
 - מספר המועסקים במשק 4,000,000 איש.
 - הערכת המבוטחים בביטוח מנהלים ולא בקרן פנסיה - 1,500,000.
 - שיעור השכר הממוצע בביטוח מנהלים 7,000 ₪.
 - $7000 \times 1,500,000 \times 0.5\% \times 12 = 630,000,000$ ₪ בשנה.
- בעקבות הרפורמה, לא רק שהועלה התעריף אלא שמבוטחים רבים נותרו עם כיסוי חלקי למקרה אובדן כושר עבודה בלא שהם או סוכניהם ויועציהם מודעים לכך.

נספחים:

- תשובה למר אודי לוי ממושרד האוצר בדבר העלאת תעריפי אבדן כושר עבודה 6 מרץ 2017 ... עמ' 45
- תשובת משרד האוצר להעלאת תעריפי אבדן כושר עבודה מיום 30 מרץ 2017 ... עמ' 46
- מכתב לרו"ח שרעבי ממשק מעסיקים 14 דצמבר 2017 ... עמ' 47
- תשובת משרד האוצר הפקדת כספים שגויה מיום 5 אפריל 2017 ... עמ' 51
- מכתב למפקחת על הביטוח דורית סלינגר העלאת תעריפי אבדן כושר עבודה 11 אפריל 2018 ... עמ' 52
- מכתב לרו"ח הראל שרעבי ממשק מעסיקים טעויות באופן הפעלה 24 מאי 2018 ... עמ' 53
- מכתב למשה ברקת העלאת תעריפי אבדן כושר עבודה 24 מרץ 2019 ... עמ' 54
- תשובת האוצר להעלאת תעריפי אבדן כושר עבודה מיום 18 אוגוסט 2019 ... עמ' 55

פרק 4: רפורמת בכר – "המפץ הגדול"

רפורמת בכר פורסמה בשנת 2005 וכונתה בעיתונות "המפץ הגדול". רפורמה זו הוצעה בעקבות ניגוד אינטרסים של הבנקים בישראל, אשר מצד אחד הבנקים היו אלו שיעצו ללקוחות לגבי אפיקי ההשקעה, ומצד שני הבנקים עצמם החזיקו בחלק מאפיקי ההשקעה. לצורך מימוש הרפורמה, הכנסת אישרה הצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים. מטרת החוק הייתה לבסס מבנה תחרותי בשוק ההון בישראל, לשיפור יעילותו ודרכי פעולתו ולהגברת רווחת הציבור. בנוסף, חוקקה הכנסת שני חוקים חדשים נוספים: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים בתחום קופות הגמל וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים בתחומי ייעוץ פנסיוני ושיווק פנסיוני. להערכת בכרים, לא רק שרפורמה זו לא נכפתה על הבנקים – אלא הם אלה שיזמו אותה.

אנו סבורים, אם כך, כי הלחץ הברור מצד הבנקים מפני אובדן הכספים גרם להקמת ועדת בכר שהחליטה על מכירת הקופות. יצוין כי עבור המכירה הנובעת מחלקו הראשון של החוק קיבלו הבנקים תמורה של 6 מיליארד ₪, כאשר ברור לכול כי לולא מכירה כפויה זו הם היו מאבדים את הקופות לטובת גופים חוץ בנקאיים ללא קבלת כל תמורה.

פעולה זו נעשתה באמצעות חקיקת החלק השני של חוק הייעוץ, שמאפשר לבנקים לחזור וליהנות מדמי ניהול על הצבירה, הפעם לא כיצרון אלא כיועצים חקיקת בכר אפשרה להם לשווק מוצרים פנסיוניים כ"יועצים" (על סוכני ביטוח נאסר השימוש במילה יעוץ), המתחרים בסוכני הביטוח. להערכתנו, גורמי ההון בישראל מעדיפים להקטין ואף לגדוע את חלקם של סוכני הביטוח כגורם המשווק של תכניות ביטוח ותחת זאת להעדיף שיווקם של תוכניות ביטוח בידי חמישה בנקים ומספר מצומצם של סוכנויות בבעלות חברות ביטוח, שכן אלפי סוכני ביטוח, מעצם קיומם, מחוללים תחרות שאינה נוחה לחברות הביטוח והבנקים. להערכתנו, בסוף שנת 2019 ניהלו יועצים בנקאיים נכסים בשווי כולל של 200 מיליארד ₪. המאפשר להם את אותו הרווח שקיבלו בגין ניהול קופות הגמל ערב חקיקת רפורמת בכר.

אידאולוגיה קשה לזיהוי כי היא טבועה בשפה, בהרגלים חברתיים, וצורות תרבותיות, וכי היא נתפשת כשכל ישר, כנתון, ולא כאמונות מוטות בכוונה על מנת לתמוך באינטרסים של מיעוט רב עוצמה בתחפושת של קידום האינטרסים של הכלל.

Stephen, D. Brookfield, "The Power of Critical Theory for Adult Learning and Teaching"

על אף התפיסה הרווחת, לפיה הבנקים בלבד ניהלו את קופות הגמל ערב רפורמת בכר, בפועל גם גופים חוץ בנקאיים כמו דברת שרם ועתידיית שיווקו קופות גמל על ידי סוכני ביטוח. להלן הנתונים המראים את קצב הגידול בניוד כספים מקופות הגמל הבנקאיות ערב ועדת בכר:

- בשנת 2002 ניידו סוכני ביטוח מקופות הגמל הבנקאיות 800 מיליון ₪, אשר היוו סה"כ 0.4% מנכסי קופות הגמל.
 - בשנת 2003 ניידו סוכני ביטוח מקופות הגמל הבנקאיות 2.2 מיליארד ₪, אשר היוו 1.1% מנכסי קופות הגמל.
 - בשנת 2004 ניידו סוכני ביטוח מקופות הגמל הבנקאיות 5.5 מיליארד ₪, אשר היוו 2.75% מנכסי קופות הגמל.
- קצב גידול זה היה מביא לכך שתוך 15 שנים, מרבית נכסי קופות הגמל של הבנקים היו "בורחים מהאורווה". יצוין כי צבירות אלו שעברו מקופות גמל בנקאיות לקופות גמל פרטיות, הועברו בשוק חופשי וללא תחרות, כאשר עיקר המניעים לניוד קופות הגמל הבנקאיות לקופות גמל פרטיות, נבעו מתשואות משופרות לאין ערוך של הקופות החוץ בנקאיות. אנו סבורים כי ללא התערבות ועדת בכר ולאור קצב גידול רגיל של ניודים, הבנקים היו מאבדים כמעט את כל הנכסים המנוהלים על ידם לאור השוק התחרותי וכי הם עלולים היו להיתפס על ידי הציבור כגוף שאינו מוכשר, לא כל שכן מוסמך, לעסוק בניהול השקעות של לקוחות.

"תחום הביטוח יכול לשמש דוגמה לכך שצט פיקוח הדוק על אנפי מסחר עלול להיות מופנה נגד האינטרסים הלא־טימאיים של הצרכן. מסיבה זו יש יתרון לתחרות חופשית על פני פיקוח, כיוון שהיא יכולה להביא לייצוא השוק, להורדת מחירים ולשיפור השירות. הקירבה המתמדת של המפקחים על הביטוח לענף עלולה להוביל ליתר הוצאות עם חברות הביטוח מאשר עם המבוטחים עליהם הם אמורים להגן.

(פרופ' סיני דויטש, מתוך פסק דין השמאים)

"מעצות הדברים היא כי מתקין התקנות, קרי הממשלה, קיבלה בתחום נוסף עמדה אשר מיטבה עם חברות הביטוח ומרצה עם האזרח המבוטח"

(כבוד השופט אהרון ברק)

במסגרת ועדת בכר, הגופים שרכשו את נכסי קופות הגמל מהבנקים (כיום בבעלות חברות ביטוח), שאפו להשיב במהירות את עלות הרכישה, וזאת באמצעות העלאה של דמי הניהול לעמיתים. ואכן, דמי הניהול עלו והיו אף גבוהים יותר משמעותית לעומת דמי הניהול שנגבו על ידי הבנקים ערב המכירה. וראה - דמי הניהול הממוצעים בגין ניהול קופות הגמל עלו מ-0.5% לשנה בשנת 2004

ל 1.1% בשנת 2009, כלומר הציבור שילם עוד 1.2 מיליארד ₪ מדי שנה עבור הניהול של אותם נכסים. הציבור "יצא קירח מכאן ומכאן".

המשמעות הכלכלית של רפורמת בכר - חישוב כלכלי

בין השנים 2005 ל 2016 הועלו דמי הניהול הממוצעים בקופות הגמל בשיעור של חצי אחוז. להערכתנו, בתקופה זו שילם הציבור 10 מיליארד ₪ דמי ניהול נוספים ומימן בפועל את רכישת קופות הגמל של הבנקים לידי חברות הביטוח.

נספחים:

- "הממותות שהכזיבו" מאמר של גיא רולניק מיום 23 ליולי 2003 ... עמ' 56
- מכתב למבקר המדינה פעילות אגף שוק ההון באוצר 6 יוני 2005 ... עמ' 60
- אישור היועץ המשפטי לממשלה על העברת תלונתי לטיפול של הגברת דוידה לחמן מסר 3 נובמבר 2005 ... עמ' 64
- אישור מבקר המדינה לקבלת העתק למשרד האוצר מיום 24 נובמבר 2005 ... עמ' 65
- מכתב למבקר המדינה פעילות אגף שוק ההון 13 יוני 2008 ... עמ' 66
- אישור מבקר המדינה על קבלת מכתבי מיום 7 אוקטובר 2008 ... עמ' 67
- מכתב למבקר המדינה מר יוסף שפירא 22 יולי 2016 ... עמ' 68
- תשובת מבקר המדינה 1 ספטמבר 2016 ... עמ' 74

פרק 5: ממשק מעסיקים ואינטגרציה דיגיטלית

בינואר 2016 החילה רשות שוק ההון הוראות, לפיהן מעסיקים יפסיקו לבצע הפקדות באמצעות מסמכים ודו"חות כתובים ויעברו לביצוע הפקדות לתוכניות הפנסיוניות של עובדיהם באמצעות ממשק מעסיקים ממוחשב. הטרינספורמציה הדיגיטלית של ההפקדות הפנסיוניות במשק, הינה יוזמה חיונית, אולם הנחיות האוצר לביצועה לקו בטעויות רבות ובחוסר תכנון שתוצאותיהם, להערכתנו, הן כי מיליארדי שקלים אינם מופקדים כנדרש בתוכניות הרלוונטיות לכל עובד ועובד.

הטרינספורמציה הדיגיטלית לוקה במספר כשלים:

האחד – ריבוי הנהלים ואי בחינת מאגר הנתונים הקיים.

השני – אי ביצוע פיילוט

השלישי – ביצוע מספר שינויים במקביל, כמו החלת תיקון 16, שגרמו לשינוי רב ממדי במסדי הנתונים.

אנו מעריכים כי משרד האוצר מיהר ליישם רפורמה זו בכדי לחזק את יועצי הביטוח בבנקים ולהמשיך להחליש את סוכני הביטוח, אשר נדרשו להפנים וליישם עשרות חוזרים שהוצאו בנושא, על מנת לתקן את הטעויות ביישום המבהיר שנעשה ככל הנראה ללא ההכנה הנדרשת בטרם עריכת רפורמה בסדר גודל כזה.

חברות ביטוח הקימו מחלקות גבייה ענקיות שפורעות חלק ניכר מהכספים בצורה "ידנית" ושגויה. במכתבים שנשלחו לרשות שוק ההון הצעתי מספר דרכים לשפר ממשק זה על ידי מספר שינויי מערכתיים הנדרשים לצורך מימושה התקין של הטרינספורמציה הדיגיטלית תוך נטרול פעילותם של גורמי ביניים מיותרים. ריבוי מקורות מידע גורם לטעויות, ורצוננו הוא מניעת כאוס בהפקדות.

חישוב כלכלי

להערכתנו מאז הרפורמה, למעלה מ 2.5 מיליארד ₪ מכספי הציבור הופקדו בצורה שגויה. חישוב זה מבוסס על ההנחות הבאות:

שכר ממוצע במשק: 10,000 ₪

מספר מועסקים 4,000,000 איש

שיעור ההפקה לפנסיה מונה 23% מהשכר, שכן רק לחלק מהעובדים יש קרנות השתלמות.

שיעור כספים שמופקדים שלא במקום הנכון - 2.5% (בעיקר בביטוחי מנהלים).

חודשים שחלפו מאז הרפורמה - 58.

נספחים:

- מכתב לדורית סלינגר הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות 15 יולי 2016 ... עמ' 75
- תשובת אודי לוי 31 יולי 2016 ... עמ' 77
- מכתב לרו"ח הראל שרעבי לגבי הצעות לשינוי בממשק מעסיקים 14 דצמבר 2017 ... עמ'

פרק 6: קופות גמל מיוחדות והתעלמות מאוכלוסיות חלשות

קופות גמל "אחרות" הן קופות גמל שמנהלות בעיקר כספי פיצויים של עובדים מאוכלוסיות חלשות, אשר בוטחו במסגרת קרנות הפנסיה ההסתדרותיות הגרעוניות, קופות אלו הולאמו על ידי המדינה ומנהלות על ידי "עמיתים".

בהר הכסף ובהר והביטוח יש אפשרות לכל אזרח לברר נתונים כלליים על הכספים והביטוחים שנמצאים בחשבונותיו. על מנת לקבל מידע מדויק יותר יש צורך לבצע איסוף מידע בתשלום באמצעות המסלקה הפנסיונית.

במהלך בדיקה שביצענו עבור לקוחותינו נמצא כי, בחלק מהמקרים, המידע שמתקבל מהמסלקה הפנסיונית חסר ואינו מדויק. למעשה מתוך 12 מקרים שנבדקו, נמצא כי בשלושה מקרים (דהיינו 25 אחוזים מהמקרים) לא אותרו הנתונים הרלוונטיים על ידי המסלקה הפנסיונית.

בפניה שבוצעה לקרן העמיתים, שאחראית מטעם המדינה על ניהול קופות גמל אלו, הסתבר כי חלק מן המידע מחושב באופן ידני ולכן לא מופיע בנתוני המסלקה.

בבדיקה נוספת שביצענו עלו הנתונים הבאים :

- קופות גמל אחרות מנהלות 800 מיליון ₪.
- גביית דמי הניהול מהצבירה המותרות על פי החוק הן עד 1.05% בפועל מתברר כי קופות הגמל גובות דמי הניהול בסך 2% מהצבירה. אומנם מדובר בגביה שמבוצעת באישור מיוחד וחקיקה של רשות שוק ההון, אך עדיין יש בגביה זו טעם לפגם.
- חלק ניכר מהעמיתים אינם מקבלים דוחות.
- בניגוד לקופות גמל רגילות כאשר מבוצע פדיון בסכומים נמוכים, פדיון זה חייב במס של 25%.

מספר	שם קופה	תקופת דיווח	מצטברת לתקופת הדו"ח	ממוצעת שנתית 3 שנים	ממוצעת שנתית 5 שנים	שארף ריבית חסרת סיכון	שיעור דמי ניהול ממוצע לשנת 2019		יתרת נכסים לסוף התקופה	צבירה נטו *	מדד נדלות
							הפקדות	נכסים			
507	הקלאים-אחרות**	06/20-07/19	-0.12%	3.29%	1.85%	0.31	---	2.00%	73.6	-0.3	99.5%
513	מקפת-אחרות	06/20-07/19	-0.14%	3.19%	1.75%	0.30	---	1.96%	35.2	0.2	99.5%
523	בני-אחרות**	06/20-07/19	-0.82%	2.94%	1.99%	0.30	---	0.75%	19.3	-0.3	99.5%
526	מבטחים-אחרות	06/20-07/19	-0.23%	3.20%	1.73%	0.30	---	2.00%	663.7	-0.1	99.4%
	סה"כ קופות שבדו"ח	06/20-07/19	-0.23%	3.20%	1.79%	---	---	1.97%	791.8	-0.5	99.4%

להלן מקרה של לקוחה המדגים את הכשלים במסלקה הגורמים לפגיעה במבוטחים :

רבקה (שם בדוי), עובדת עירייה בישוב בפרפריה, היא עובדת קשת יום המשתכרת בחודש בסכום של כ-7,000 ₪. בבדיקה שביצענו עבורה התברר כי ברשותה סכומי כסף בסך 12,000 ₪ אותם צברה בעברה כאשר עבדה כפועלת. מסתבר כי מעולם היא לא קיבלה דוח המפרט את הכספים

שברשותה. היא לא הייתה מודעת למידע זה וחמור יותר, מתברר כי נגבים בחשבונה דמי ניהול גבוהים מאד כמפורט בטבלה. תמוה מדוע הכספים הללו לא הופיעו במסלקה, וכן מדוע עובדת קשת יום המשתכרת משכורת נמוכה צריכה לשלם מס של כ 25% במידה ותבקש לפדות את הכספים. דוגמא זו מייצגת רק את אחד המקרים מני רבים של התעלמות מאוכלוסיות חלשות (במקרה הטוב) ופגיעה בהן (במקרה הרע).

אנו חושבים כי ראוי, ואף חובה של רשות שוק ההון לאתר כל עמית או יורש בקופות אחרות אלו. על רשות שוק ההון לעדכן את העמית על הסכומים שברשותו ולאפשר לו לקבל את כספו בפטור ממס, במיוחד בתקופה כלכלית רגישה בה אנו מצויים כיום.

חישוב כלכלי

דמי הניהול הממוצעים בקופות גמל רגילות 0.57%, דמי ניהול בקופות גמל ל"מטרה אחרת" 1.95%, סך הצבירה בקופות ל"מטרה אחרת" 800 מיליון, דמי ניהול מיותרים שנגבים מאוכלוסיות חדשות 11 מיליון ₪ מדי שנה.

נספחים:

- האם רגולציה פיננסית מתעלמת מאוכלוסיות חלשות, מאמר של מאיה הרן ואורלי שדה מהאוניברסיטה העברית עבור בנק ישראל מינואר 2018 ... עמ' 78

פרק 7: דמי ניהול מיוחדים כפולים

בתוכניות הפנסיוניות בישראל מנוהלים ע"י חברות ביטוח, קרנות פנסיה ובתי השקעות נכסים בשווי של 1,300 מיליארד ₪. מדובר בסכומים נכבדים מאד בגינם נגבים דמי ניהול. שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך, נכון ליום 30 בספטמבר 2019 עומד על כ- 1,281 מיליארד ש"ח, לפי הפירוט כדלקמן:

סך החיסכון ל-30.09.2019 (במיליוני ש"ח)	סוג הנכס
258,608	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים וקופות גמל לחיסכון
239,774	קרנות השתלמות
908	קופות גמל למטרה אחרת
242	קופות גמל אחרות (ביטוח הדדי)
380,536	קרנות פנסיה חדשות
39,171	קופות מרכזיות לקצבה
7,701	קרנות פנסיה כלליות
349,845	פוליסות משתתפות ברווחים
3,379	פוליסות מבטיחות תשואה שהמבטח לא זכאי בגין לאג"ח מיועדות
1,077	קופות גמל מרכזיות להשתתפות בפנסיה תקציבית
1,281,241	סה"כ

סוגיית גביית דמי הניהול היא סוגיה משמעותית ביותר המכבידה על הצרכן ולכן בשנים האחרונות חוקקה הכנסת מספר חוקים המגבילים ומפקחים על דמי הניהול עבור החסכונות הפנסיוניים.

יחד עם זאת, בחלק מהמקרים נגבים דמי ניהול נוספים בגין סעיף המכונה "הוצאות מיוחדות", אך מהן אותן הוצאות מיוחדות ומדוע גובים אותן? מסתבר כי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מאפשר גביית דמי ניהול נוספים על החיסכון. מדובר בכספים המושקעים על ידי בתי ההשקעות וחברות הביטוח על מנת כביכול להשיא את תשואות העמיתים.

להלן טבלאות של דמי הניהול המיוחדים של חברות הביטוח והתשואות בשנים 2016-2019. עיון בטבלה מראה כי אין כל קורלציה בין התשואות של הקופות לדמי הניהול המיוחדים:

2016

דמי ניהול בגין הוצאות ניהול השקעות	תשואה	מסלול	סוג תוכנית	יצרן
0.16%	5.01%	גלעד כללי	פנסיה	הראל
0.03%	6.60%	כללי	קרן השתלמות	ילין לפידות
0.15%	5.73%	כללי	ביטוח	הפניקס
0.17%	3.66%	כללי	ביטוח	מנורה

0.10%	7.41%	מניות	גמל	הפניקס
0.32%	3.52%	מניות	קרן השתלמות	מיטב דש
0.17%	4.45%	כללי	פנסיה	מנורה מבטחים
0.22%	3.37%	כללי	ביטוח	מגדל
0.12%	6.05%	בני 50 ומטה (כללי)	פנסיה	הפניקס
0.07%	1.72%	כללי	ביטוח	הכשרת הישוב
0.09%	5.52%	בני 50 ומטה (כללי)	גמל	הפניקס
0.15%	4.90%	כללי	ביטוח	הראל
0.14%	7.73%	מנייתי	ביטוח	הפניקס
0.09%	2.92%	אג"ח עד 10% מניות	גמל	הראל
0.27%	3.45%	עד 6 שנות ותק	קרן השתלמות	מיטב דש
0.20%	2.63%	כללי	ביטוח	כלל
0.16%	3.21%	כללי	קרן השתלמות	מגדל
0.19%	4.78%	כללי	השתלמות	אלטשולר שחם

2017

יצרן	סוג תוכנית	מסלול	תשואה	דמי ניהול בגין הוצאות ניהול השקעות
הראל	פנסיה	גלעד כללי	9.09%	0.16%
ילין לפידות	קרן השתלמות	כללי	6.31%	0.02%
הפניקס	ביטוח	כללי	8.89%	0.15%
מנורה	ביטוח	כללי	7.72%	0.16%
הפניקס	גמל	מניות		
מיטב דש	קרן השתלמות	מניות	13.51%	0.26%
מנורה מבטחים	פנסיה	כללי	7.95%	0.17%
מגדל	ביטוח	כללי	7.90%	0.16%
הפניקס	פנסיה	בני 50 ומטה (כללי)	8.63%	0.12%
הכשרת הישוב	ביטוח	כללי	4.20%	0.25%
הפניקס	גמל	בני 50 ומטה (כללי)	8.44%	0.10%
הראל	ביטוח	כללי	9.15%	0.14%
הפניקס	ביטוח	מנייתי		
הראל	גמל	אג"ח עד 10% מניות	5.21%	0.10%
מיטב דש	קרן השתלמות	עד 6 שנות ותק	7.28%	0.24%
כלל	ביטוח	כללי	8.46%	0.21%
מגדל	קרן השתלמות	כללי	6.98%	0.14%
אלטשולר שחם	השתלמות	כללי	10.62%	0.15%

2018

יצרן	סוג תוכנית	מסלול	תשואה	דמי ניהול בגין הוצאות ניהול השקעות
הראל	פנסיה	גלעד כללי	-1.47%	0.16%

0.02%	-0.55%	כללי	קרן השתלמות	ילין לפידות
0.15%	-0.37%	כללי	ביטוח	הפניקס
0.16%	-0.36%	כללי	ביטוח	מנורה
		מניות	גמל	הפניקס
0.24%	-5.70%	מניות	קרן השתלמות	מיטב דש
0.00%	1.64%	כללי	פנסיה	מנורה מבטחים
0.18%	-0.81%	כללי	ביטוח	מגדל
0.12%	1.05%	בני 50 ומטה (כללי)	פנסיה	הפניקס
0.33%	-1.74%	כללי	ביטוח	הכשרת הישוב
0.19%	-1.41%	בני 50 ומטה (כללי)	גמל	הפניקס
0.15%	-0.84%	כללי	ביטוח	הראל
		מנייתי	ביטוח	הפניקס
0.12%	0.11%	אג"ח עד 10% מניות	גמל	הראל
0.29%	-1.12%	עד 6 שנות ותק	קרן השתלמות	מיטב דש
0.17%	-0.53%	כללי	ביטוח	כלל
0.18%	-0.78%	כללי	קרן השתלמות	מגדל
0.18%	-1.79%	כללי	השתלמות	אלטשולר שחם

2019

דמי ניהול בגין הוצאות ניהול השקעות	תשואה	מסלול	סוג תוכנית	יצרן
0.16%	11.91%	גלעד כללי	פנסיה	הראל
0.02%	12.56%	כללי	קרן השתלמות	ילין לפידות
0.15%	13.48%	כללי	ביטוח	הפניקס
0.16%	11.81%	כללי	ביטוח	מנורה
		מניות	גמל	הפניקס
0.15%	21.36%	מניות	קרן השתלמות	מיטב דש
0.17%	11.35%	כללי	פנסיה	מנורה מבטחים
0.18%	11.97%	כללי	ביטוח	מגדל
0.13%	13.07%	בני 50 ומטה (כללי)	פנסיה	הפניקס
0.18%	*****	כללי	ביטוח	הכשרת הישוב
0.15%	14.16%	בני 50 ומטה (כללי)	גמל	הפניקס
0.14%	12.21%	כללי	ביטוח	הראל
		מנייתי	ביטוח	הפניקס
0.11%	7.21%	אג"ח עד 10% מניות	גמל	הראל
0.24%	11.22%	עד 6 שנות ותק	קרן השתלמות	מיטב דש
0.19%	12.86%	כללי	ביטוח	כלל
0.17%	11.24%	כללי	קרן השתלמות	מגדל
0.15%	15.26%	כללי	השתלמות	אלטשולר שחם

אשר על כן, לאור העובדה כי בהעדר קורלציה הנובעת מגביית דמי ניהול מיוחדים, ראוי כי ראש רשות שוק ההון יבטל את הוראת השעה המאפשרת גביית דמי ניהול אלו. בכך תגרום רשות שוק ההון להגברת התחרות על ידי הקניית ערכים של צרכנות פיננסית לציבור.

חישוב כלכלי

למרות שבנובמבר 2017 העבירה רשות שוק ההון טיוטת חוזר בדבר "דמי ניהול מיוחדים כהוצאות". עד היום חוזר זה לא אושר, ובהוראות שעה חוזרות ממשיכים בתי ההשקעות לגבות עד 0.25% מהצבירה. מדובר על דמי ניהול נוספים שעלולים להגיע לשיעור שנתי של 3.25 מיליארד ₪ לשנה. פה נשאלת השאלה – מאיזה תוקף גובים? מסכומים אלו נהנות גם קרנות פנסיה שמנהלות 380 מיליארד ₪, ואשר כ-30% מנכסיהן נהנים מתשואה מובטחת וגם חברות ביטוח שגובות דמי ניהול של 0.6% באופן קבוע ועוד 15% מהרווחים. האין בתגמול האחוזי מהרווח דיו על מנת לעודד את חברות הביטוח להשיג תשואה עודפת? ומדוע רשות שוק ההון מאשרת לחברות הביטוח עוד 0.25%? העיוות והפגיעה בלקוחות מעוררת כעס כאשר מתברר שקרנות הפנסיה מקבלות "דמי ניהול מיוחדים" וגם כאשר הן לא מבצעות השקעות, שכן קרנות פנסיה נהנות מתשואה מובטחת של 30% על נכסיהן, תשואה זו משולמת מכספי הציבור. מן הראוי היה שרשות שוק ההון תבחן סוגיה זו ותפעל למען שיפורה. המלצתנו היא קיצוץ דמי הניהול המותרים לגביה עבור קרנות הפנסיה. לדוגמא, אם יאפשרו לקרנות לקבל דמי ניהול בסך 70% ממה שהן גובות היום, המשמעות הייתה חיסכון משמעותי לציבור הלקוחות בקרנות הפנסיה החדשות בסך 283 מיליון ₪ בשנה.

נספחים:

- מכתב למפקחת על הביטוח דורית סלינגר לגבי טיוטת תקנות בדבר דמי ניהול כפולים מיום 6 נובמבר 2017 ... עמ' 80
- תשובת משרד האוצר לדמי ניהול כפולים מיום 7 דצמבר 2017 ... עמ' 81

פרק 8: ניהול כספים הוניים בקרן פנסיה

דמי הניהול הממוצעים מהצבירה משתנים בין המוצרים הפנסיוניים והשפעתם על חיסכון ארוך טווח היא משמעותית. לקרנות פנסיה דמי ניהול נמוכים ביחס לשאר המוצרים הפנסיוניים כגון קופות גמל וביטוחי מנהלים (ממוצע דמי ניהול 0.23%).

קרנות פנסיה מנהלות רק כספים המיועדים לקצבה בגיל פרישה בעוד שבביטוחי מנהלים וקופות גמל נצברו מיליארדי שקלים שייעודם הוני וניתן למשכם בפרישה כסכום חד פעמי.

במרץ 2017 פניתי למשרד האוצר בבקשה לאפשר לקרנות פנסיה לנהל גם כספים הוניים, תוך שמירה על זהותם ההונית. לצערי, זו רפורמה שהאוצר נמנע מלבצע. אילו התיר ראש רשות שוק ההון לקרנות פנסיה לנהל כספים שייעודם הוני, היה גורם להגברת התחרות וחוסך לציבור דמי ניהול רבים.

חישוב כלכלי

סה"כ כספיים הוניים בגמל וביטוחי מנהלים - 200 מיליארד ₪.

דמי ניהול ממוצעים בקרן פנסיה 0.23% ,

דמי ניהול ממוצעים בקופת גמל 0.57%,

דמי ניהול ממוצעים בפוליסות ביטוח 1.25%, נניח חסכון אפשרי של רק 0.5% מהצבירה ורק על 50% מהנכסים, מדובר בחיסכון של דמי ניהול של מיליארד ₪ לשנה.

ומדוע לא לנהל קרן השתלמות בתוך קרן הפנסיה?

נספחים:

- מכתב למפקחת על הביטוח דורית סלינגר ניהול כספים הוניים בקרן פנסיה 6 מרץ 2017
... עמ' 83
- מכתב תלונה למבקר המדינה בדבר אי נכונות משרד האוצר להגיב למכתבי 12 מרץ 2017
... עמ' 84
- תשובת משרד האוצר לניהול כספים הוניים בקרן פנסיה 28 מרץ 2017 ... עמ' 85

פרק 9: העלאת דמי ניהול בפוליסות קצבה

פוליסות קצבה (המוכרות לציבור כ"ביטוחי מנהלים"), הינן מוצר חוזי שאין לשנות את תנאיו. עד סוף שנת 2012, שיווקו חברות הביטוח ביטוחי מנהלים שכללו מקדמי קצבה. משנת 2013 מוצר זה איננו משווק עוד.

חברות הביטוח, אשר היו מורגלות בכך שרשות שוק ההון בתקנותיה הופכת את המבוטחים ל"שבויים" שלהן, החלו להעלות את דמי הניהול בביטוחי מנהלים, תוך ניצול פרצה בחוק שאפשרה להעלות את דמי הניהול בפוליסות קצבה.

בנוסף, חברות הביטוח מיהרו להעלות את דמי הניהול לעובדים שסיימו את העסקתם אצל מעסיקיהם, בתואנה שההטבה בדמי הניהול של ביטוח המנהלים ניתנה לעובדי המעסיק בלבד, ולא עוברת עם העובד למקום העבודה החדש.

אנו סבורים כי התנהגות זו אינה מותרת ואף מנוגדת לדיני החוזים, מאחר וכל עובד שמצטרף לביטוח מנהלים ממלא טופס גילוי נאות בו מפורטים דמי הניהול שהוא אמור לשלם בביטוח המנהלים שלו. לפיכך כאשר פנינו לחברות הביטוח בשם לקוחותינו תוך הצגה לחברות הביטוח טפסי גילוי נאות שבהם דמי הניהול נמוכים מאלו הנגבים בפועל, חברות הביטוח השיבו את דמי הניהול לרמתם המקורית, אולי מתוך הבנת הטעות, או שמא מתוך חשש לתובענה ייצוגית. ונבקש להדגיש כי אנו פנינו בעניין זה לרשות שוק ההון ורק לאחר שעירבנו את מבקר המדינה, ניאותו נציגי האוצר להיפגש עמנו. יחד עם זאת, אף חברת ביטוח לא נקנסה בגין העלאת דמי הניהול, שום פעולה אקטיבית לא בוצעה והתוצאה היחידה הייתה הקביעה בדבר האיסור להעלות דמי ניהול ב-6 השנים הראשונות לחיי המוצר הפנסיוני. קביעה זו היא התחלה טובה אך אין בה די שכן אין שום סיבה להתיר את ההעלאה לאחר 6 שנים ולכן נותרה בעינה הפגיעה בציבור המבוטחים בחיסכון ארוך טווח.

חישוב כלכלי

העלאת דמי ניהול מסוג זה מקטינה להערכתנו, בממוצע את החיסכון הפנסיוני לעובד ב- 33,000 ₪. בהנחה שמדובר ב-50,000 מבוטחים שהועלו להם דמי ניהול תוך "עצימת עין" של משרד האוצר, הרי שהפרצה בחוק הובילה לעבירה בסך 1.65 מיליארד ₪ מן הציבור לידי חברות הביטוח.

נספחים

- מכתב למפקחת על הביטוח דורית סלינגר - העלאת דמי ניהול בפוליסות קצבה מיום 17
מרץ 2014 ... עמ' 86
- מכתב ל למפקחת על הביטוח דורית סלינגר - מדיניות השבויים של משרד האוצר 22
נובמבר 2016 ... עמ' 42
- תשובת משרד האוצר למכתבי בדבר מדיניות שבויים ל משרד האוצר 30 מרץ 2017 ... עמ'

פרק 10: ביטוחי בריאות פרטיים אחידים 2016

בשנת 2016 פורסמה ע"י הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר הרפורמה החדשה בביטוחי הבריאות הפרטיים בישראל. הטענה של הרשות הייתה כי הרפורמה צפויה להגביר את התחרות בשוק ביטוחי הבריאות ולהעצים את כוחו של הצרכן אל מול חברות הביטוח באמצעות הפיכת מוצרי הביטוח לפשוטים, ברורים וברי השוואה. הטענה התבססה על כך שפוליסות הניתוחים בחברות אינן אחידות, ולמבוטחים אין אפשרות להשוות בין מחירי המוצרים השונים.

לפיכך, כיסוי אחיד לניתוחים מפשט את המוצר, מעודד תחרות מצד חברות הביטוח על כיסם של הצרכנים (הן במחיר והן בשירות) ומגדיל את יכולת המיקוח של הצרכן. הפוליסה שהוגדרה הינה אופטימלית והיקף הכיסוי בה נקבע על בסיס הפוליסות הקיימות בשוק, כאשר כל הכיסויים החיוניים למבוטח כלולים בה. כמו כן חברות הביטוח משווקות מוצרי ביטוח בחבילות ביטוח, הכוללות מספר כיסויים ביטוחים יחדיו תוך הצגת סך העלות הכוללת של החבילה בלבד. בפועל, מדובר בפוליסה קולקטיבית שתנאיה נבחנים מדי שנתיים על ידי חברות הביטוח ומשרד האוצר.

הדבר אמנם נשמע כיוזמה מבורכת אולם אנו סבורים כי גם רפורמה זו פוגעת, בסופו של יום, בצרכנים, וזאת לאור בחינת השלכות הרפורמה על פוליסות קיימות אשר נרכשו לפני 2016 ועל עתיד המבוטחים בפוליסות החדשות.

מבוטחים אשר רכשו ביטוחי בריאות לפני הרפורמה בשנת 2016, שבויים בפוליסות שמאפשרות בחירה של כל מנתח ומעניקות פיצוי כספי במקרה של אי שימוש בפוליסה, אך הפוליסות שלהם אינן מתעדכנות באופן אוטומטי. ראוי כי משרד האוצר ייצור מנגנונים בהם כיסויים נחוצים, כגון ביטוח להשתלות ותרופות, יעודכנו אוטומטית לכל המבוטחים גם בפוליסות הישנות.

קיימת סכנה כי בעוד מספר שנים, המבוטחים בפוליסות החדשות שמשווקות החל מ-2016, ירבו את כמות התביעות, המחירים של הפוליסות יעלו והכיסויים יצומצמו – כפי שקרה בביטוחי הסייעוד הקולקטיביים. חברות הביטוח, אשר מכירות את סטטיסטיקת התביעות העולמית טוב יותר ממשרד האוצר, ובוודאי טוב יותר מהסוכנים והמבוטחים, תוכלנה "לנווט" את הכיסויים בפוליסות על מנת לצמצם תביעות עתידיות ולהגדיל את רווחיותן.

נספחים

- מכתב למפקחת על הביטח דורית סלינגר - הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות 15 יולי 2016 ... עמ' 75
- תשובת אודי לוי 31 יולי 2016 ... עמ' 77
- מכתב למפקחת על הביטוח דורית סלינגר - מדיניות השבויים של משרד האוצר 22 נובמבר 2016 ... עמ' 42

פרק 11: קריסת הביטוח הסיעודי הקולקטיבי

גם בכל הנוגע לביטוח הסיעודי הקולקטיבי, מוטב כי הרשות תפעל באופן אקטיבי להגן על אוכלוסיית הגיל השלישי. נכון לשנת 2020, כמעט שליש מהקשישים בישראל מעל גיל 80, מוגדרים, ברמה כזו או אחרת, כחולים סיעודיים. חלק מהחולים הסיעודיים מטופלים בביתם, אחרים זקוקים להשגחה צמודה של 24 שעות ביממה.

במדינת ישראל קיימים שלושה גופים עיקריים אשר אמונים על מתן כיסוי סיעודי לאוכלוסייה המבוגרת: הגוף הראשון הוא המדינה, באמצעות המוסד לביטוח לאומי, משרד הבריאות ומשרד הרווחה. לרוב מדובר בסיוע בסיסי למדי הרחוק מלספק את צרכי האדם הנתון במצב סיעודי. הגוף השני הנותן מענה לצורך הזה הינן קופות החולים, המציעות לחבריהן לרכוש ביטוח סיעודי, המעניק סיוע כספי גבוה יותר מאשר הביטוח הלאומי. עלות הביטוח גבוהה יותר למבוטחים צעירים אשר מסבסדים את המבוטחים המבוגרים, ותקופת ההסכם היא בדרך כלל עד 5 שנים. הגוף השלישי הוא חברות הביטוח, המציעות ביטוח סיעודי מורחב ומגוון יותר, הנותן מענה מלא לכל הצרכים הסיעודיים העתידיים של המבוטחים.

במשך שנים יכול היה האזרח לרכוש מחברות הביטוח פוליסות ביטוח סיעודי קבוצתי (קולקטיבי). ביטוח זה היה מיועד לקבוצת אנשים שהתקשרות שלהם עם חברת הביטוח התבצעה דרך נציג מוסכם, בדרך כלל המעסיק, שהיה גם בעל הפוליסה. בעל הפוליסה הוא שמנהל את המשא ומתן עם חברת הביטוח עבור כל חברי הקבוצה ולבסוף גם חותם בשמם על החוזה. חוזה ביטוח כזה נערך בדרך כלל לתקופות קצרות (עד שלוש שנים), והמשך הביטוח לקבוצה זו מותנה בחידוש ההסכם בין חברת הביטוח לבין בעל הפוליסה. ביטוחים קבוצתיים נמכרים בדרך כלל לקופות החולים, קבוצות עובדים, מפעלים, ארגונים וכדומה.

בשנת 2017 קבעה הרשות כי לא ניתן יהיה לחדש את הביטוח הסיעודי הקבוצתי במתכונתו הנוכחית לאחר ה- 31.12.17. לכן, ביטוחים אלו יסתיימו עם תום תקופת הביטוח הקבועה בהם. מהלך זה יצר פגיעה משמעותית במבוטחים ששילמו כל השנים עבור ביטוח סיעודי ולפתע נאלצו לרכוש תחתיו ביטוח סיעודי פרטי. בדרך זו הכריח משרד האוצר מבוטחים רבים לעבור מביטוח קולקטיבי זול לביטוח פרטי שעלויותיו גבוהות לאין ערוך וזאת בעוד התמורה בגין הביטוח לא השתפרה, ולעיתים אף נגרעה. אין ברשותנו מידע כמה מתוך 800,000 איש שבוטחו בביטוח קולקטיבי המשיכו אותו באופן פרטי, כמה נאלצו לרכוש ביטוח פרטי יקר יותר וכמה נפלטו ונותרו ללא ביטוח. ראוי כי משרד האוצר ייתן על כך תשובה. סביר להניח שאלה שידם משגת להחליף את הביטוח הקולקטיבי בביטוח פרטי הם בעלי יכולת כלכלית גבוהה יותר ואילו בעלי הכנסות נמוכות שאין ידם משגת לרכוש ביטוח סיעוד פרטי, יפלו נטל על כתפי מערכת הרווחה הממשלתית, ועל ציבור משלמי המיסים.

נדגיש כי החל משנת 2020 אין אפשרות לרכוש ביטוח סיעודי פרטי, ואין בידנו נתונים מה היה הרווח המצטבר של חברות הביטוח ממהלך זה בשנים 2017-2020.

נספחים

- מכתב למפקח על הביטוח אייל בן שלוש ייקור תעריפי הסיעוד 29 מאי 2005 ... עמ' 88
- אישור מבקר המדינה על קבלת מכתבי מיום 8 יוני 2005 ... עמ' 89

פרק 12: רשות שוק ההון – יחסי הון שלטון

מאמרים רבים נכתבו על הסכנות הטמונות ביחסי הון-שלטון, כאשר אחד הגורמים לכך הוא ניגוד עניינים מובנה כתוצאה ממעבר ממלאי תפקידים בכירים ברשויות המדינה לתפקידים בכירים בגופים פרטיים לאחר תום שירותם בתפקידם הציבורי. להלן רשימה חלקית של עובדי משרד האוצר לשעבר שעברו לעבוד (וחלקם עדיין עובדים) בחברות ביטוח, בנקים וגופים פיננסיים. למותר לציין כי רשימה זו אינה מפורסמת באתר משרד האוצר כחלק מתבקש משקיפות שלטונית ראויה.

שם	תפקיד באוצר	תפקידים
יוסי בכר	מנכ"ל משרד האוצר ראש ועדת בכר	יו"ר בנק דיסקונט, שמו נקשר בסיוע בשוק הפרטי לר
דוד ברודט	מנכ"ל משרד האוצר	יו"ר בנק לאומי
יאיר סרוסי	מנהל משלחת האוצר בארה"ב	יו"ר בנק הפועלים
משה וידמן	משנה לחשב הכללי באוצר	יו"ר בנק מזרחי
רוני חזקיהו	המפקח על הבנקים	יו"ר הבנק הבינלאומי
אייל בן שלוש	המפקח על הביטוח, חבר ועדת בכר	דירקטור במגדל, חבר ועדת השקעות במבטחים, דיר
ציפי סמט	המפקחת על הביטוח	דירקטורית באפריקה ישראל, בבנק דיסקונט, ומנורה
ידין ענתבי	המפקח על הביטוח, חבר ועדת בכר	בעבר מנכ"ל דש בית השקעות וכיום ראש החטיבה ה
עודד שריג	המפקח על הביטוח	לשעבר יו"ר מגדל אחזקות
מאיר שביט	המפקח על הביטוח	מנכ"ל איגוד חברות הביטוח
רון טוב	סגן הממונה למפקח על הביטוח	לשעבר מנכ"ל פסגות וכיום משנה למנכ"ל מיטב דש
רון רמי דיין	סגן הממונה למפקח על הביטוח	בעבר משנה למנכ"ל כלל ביטוח
רון ניר כהן	סגן הממונה למפקח על הביטוח	משנה למנכ"ל הראל ביטוח וראש חטיבת המטה
רון חודי לידנר	מנהל תחום באגף שוק ההון באוצר	מנכ"ל הראל פנסיה
אייל בן סימון	מנהל תחום באגף שוק ההון באוצר	משנה למנכ"ל הפניקס
שי קודיש	מנהל תחום באגף שוק ההון באוצר	מנהל המחלקה המקצועית בכלל פנסיה וגמל
רון אידל	מנהל תחום באגף שוק ההון באוצר	שימש מנהל תחום מוצרים ופיתוח בקרן הפנסיה מבט
יובל בראל	מרכז בכיר באגף שק ההון באוצר	בעבר בהפניקס
רון אפי סנדרוב	מנהל תחום יציבות חברות	מנהל כספים מגדל קרנות נאמנות
שרון דונסקי	מנהלת תחום בריאות	סמנכ"ל פיתוח עסקי הראל חברה לביטוח
עו"ד גיא קריגר	מנהל מחלקה משפטית	מנכ"ל במנורה מבטחים פנסיה
אריק פרץ	סגן בכיר לממונה על שוק ההון	סמנכ"ל וראש מטה חיסכון ארוך טווח בפסגות
טדי לין	מנהל מחלקת פיקוח גופים מוסדיים	מנכ"ל מיטב דש גמל ופנסיה
מירב בר דגן	מנהלת מחלקת ביטוח חיים	מנהלת מקצועית של מערך היעוץ בבנק הפועלים
ניר גלעד	החשב הכללי באוצר	נשיא ומנכ"ל החברה לישראל מבעליה של בנק מזרח
לי דגן	סגן הממונה למפקח על הביטוח	לשעבר המנהלת המקצועית של כלל חברה לביטוח

נספחים

נספחים – פרק 1

מדינת ישראל משרד האוצר רשות שוק ההון, ביטוח ובקורת

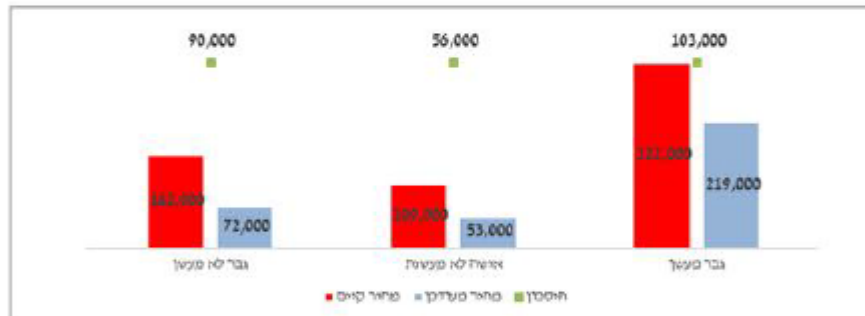
ו' באדר, התשע"ט
2 בפברואר, 2019

צניחה במחירי ביטוח החיים בעקבות רפורמה שהובילה רשות שוק ההון

צפויה הוזלה של עשרות אחוזים בעלות ביטוחי המשכנתאות וביטוחי החיים.

לאור הירידה שחלה בשנים האחרונות בסיכוני התמונה והתארכות תוחלת החיים, דרשה רשות שוק ההון מחברות הביטוח לעדכן את תעריפי ביטוח החיים בהתאם לסיכונים העדכניים. בעקבות דרישה זו אישר הממונה על שוק ההון, ד"ר משה ברקת, תעריפי ביטוח חיים חדשים אשר יביאו להוזלת עלויות הביטוח בשיעור של כ-30%. התעריפים המעודכנים צפויים לחסוך למבוטח מאות שקלים בחודש, ועשרות אלפי שקלים לאורך כל תקופת הביטוח.

כך לדוגמה הוזלה הצפויה במהלך תקופת הביטוח לגבר לא מעשן, אישה לא מעשנת וגבר מעשן בגיל 30 הרוכשים ביטוח של מיליון ש"ח עומדת על כ-90 אלף ש"ח, כ-56 אלף ש"ח וכ-103 אלף ש"ח בהתאמה.

החיסכון הצפוי לכלל הציבור בעקבות הפחתה זו יעמוד על כ-1.5 מיליארד ש"ח במהלך 5 השנים הקרובות.

בנוסף, על מנת להתמודד עם תופעת ביטולי הפוליסות הנבעת מהתמריצים שבקבלת עמלת מכירה חד פעמית ("עמלת היקף"), מה שגורם להתייקרות הפוליסות לכלל הציבור ולסיכון יציבותי לחברות, נקבע מנגנון החזר עמלות על ביטולי פוליסה, כך שביטול פוליסה בשנים הראשונות יוביל להחזר עמלת המכירה ששולמה על ידי החברה. מנגנון זה צפוי לייצר תמריצים למתן שירות מתמשך למבוטח. תכניות ביטוח חיים המעודכנות אושרו לתקופה של שנתיים שבסיומן תבחן הרשות את השלכות ההוראות החדשות על התחרות בשוק, ואת הצורך בעדכון נוסף של התכניות.

כמו כן, במסגרת מהלך זה מטפלת הרשות גם בביטוחי החיים הנמכרים בתוך ביטוחי המנהלים. כיום מחיר ביטוח החיים המשווק כחלק מביטוח מנהלים אינו שקוף למבוטח, אינו מאפשר השוואה למוצרי החיסכון הפנסיוני האחרים, ולכן מביא לפגיעה בחיסכון הפנסיוני של המבוטח. כעת דורשת הרשות כי כל ההוצאות והמרכיבים האחרים (מעבר לעלות הסיכון וההון) שמשלם המבוטח עבור ניהול פוליסת ביטוח החיים ישוקפו בדמי

הניהול שמשלם המבוטח. באופן זה השקיפות למבוטח תגדל, והוא יוכל להשוות בצורה טובה יותר בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים - ביטוחי מנהלים וקרנות פנסיה.

2 יוני 2019

לכבוד

ד"ר משה ברקת – הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון

רחוב עם ועולמו 4

ירושלים 9546304

בפקס 02-5694342

הנדון: צניחה במחירי ביטוח החיים – אחת ולתמיד

1. ביום 2 פברואר 2019, הוציאה הרשות עליה אתה אמן מסמך בדבר ההחלטה הניכרת בתעריפי ביטוח חיים.
2. לשמחתי בחלק מחברות ביטוח הפנימו את השימוש בטבלאות תמורת חדשות ומאותו להעניק הנחות גבוהות ולטווח ארוך, אולם להערכתי רק חלק זעום מהמבוטחים נהנים מכך.
3. מבוטחים רבים על מנת להזיל את התעריפים מאולצים לרכוש פוליסות חדשות וחיתום מחודש.
4. הפגיעה בעמלת הסוכן לא תפתור בעיה זו, שכן כבר היום מעניקות חברות הביטוח הנחות לפוליסות החדשות וצפוי כי תוחלת החיים תמשיך לעלות ולכן ביטוחים שיוצעו למבוטחים בעוד מספר שנים יהיו זולים יותר והפוליסות תוחלפנה שוב תוך חיתום מחודש למבוטחים.
5. כיום חברות הביטוח נהנות ממתח רווחים רב בביטוח החיים הנובע עדיין משימוש בטבלאות תמורת שאינן מעודכנות אך נובע מכך שתוחלת החיים עולה ומגדילה לאורך זמן את רווחי חברות הביטוח שקונות משנה לשנה ביטוח משנה זולים יותר.
6. קיים פתרון פיקוחי לעניין זה – הטלת חובה על שיווקן של תוכניות ביטוח חיים שתעריפן מתעדכן עם שינוי בתוחלת החיים, אם תוחלת החיים תמשיך לצמוח עלות הביטוח תקטן, ללא צורך בחיתום על ידי המבוטח ואם תוחלת החיים חלילה תקטן יועלו התעריפים.
7. בשיטה זו גם יופסקו הביטולים בפוליסות והסוכנים יוכלו למכור ביטוח חיים אחת ולתמיד ולהנות מעמלה לאורך שנים.
8. כל פעולה אחרת על ידי רשות שוק ההון שאינה הטלת חובה זו, פועלת לרעת המבוטחים ולטובת חברות הביטוח.

בכבוד רב,

אלון גבאי, סוכן ביטוח

מאמרים ודעות

ביטוח חיים אחת ולתמיד

ההנחות שנתנו חברות הביטוח על תעריפי הספר החדשים ממחישות כי הרפורמה לא הביאה למחיר הרצוי על ידי הפיקוח | וגם: הפתרון שיאפשר להעביר את ההנחה ללקוח לאורך כל חיי הפוליסה

המבוטח ימשיך ליהנות מההנחה בכפוף להצהרת בריאות. נשאלת השאלה כיצד לא דחה המפקח שיווקה של פוליסה זו - אם כבר דרישה להצהרת בריאות, אזי גם לתת ללקוח ליהנות מתעריף חדש ולא מהנחה על תעריף ישן.

ככל שתוחלת החיים תמשיך לעלות, ימשיכו חברות וסוכנים לבטל פוליסות קיימות ולמכור חדשות. בשטית התנמול הקיימת זו בעיה והדבר משחק לידיהן של חברות הביטוח, בשני אופנים: האחד, חיתום מחדש וסיכון של אוכלוסיית הבריאים. יודגש כי בישראל תבוא ההצטרפות קשים מאוד, בעוד שבארצות מתקדמות השאלון הרפואי לרכישת ביטוח חיים כולל שאלה אחת בלבד. כך, החיתום המוגבר מגדיל עוד יותר את רווחיותן של חברות הביטוח. האופן השני שממנו נהנות חברות הביטוח הוא להערכתו חשבונאי: פוליסה שמתבטלת נרשמת כרווח מלא בספרי החברה, לכן כמות ביטולים גדולה וחידושים לצידה תפעל להגדלת שורת הרווח במאזני חברת הביטוח.

האם יש פתרון ארוך טווח לעניין זה? לטעמי כן. על רשות שוק ההון לדרוש מחברות הביטוח שיווקה של פוליסה "אחת ולתמיד", ביטוח חיים שבו כאשר תוחלת החיים עולה, הנהנה מהוולת התעריף BUILT IN בפוליסה הוא המבוטח ולא חברת הביטוח. כך ימנע הצורך להחליף פוליסה כל מספר שנים וסוכנים ומבוטחים יוכלו ליהנות משיחיתיה של פוליסה לכל החיים, ללא הצהרות בריאות מיותרות. על הרשות לפעול כדי שמבוטחים קיימים יוכלו להמיר את הפוליסה הקיימת לפוליסה החדשה וללא הצהרת בריאות.

אני סמוך ובטוח, שאם רשות שוק ההון לא תנהג בדרך זו, לא ירחק היום ובו יפתחו כמה ילדים "גאונים" אלגוריתם שמאפשר רכישת ביטוח חיים ללא חברת ביטוח, והציבור ירכוש ביטוח חיים, שהוא בסך הכל מוצר פשוט, המציבור ולא מחברת ביטוח.

אלון גאי, סוכן ביטוח

ב-2 בפברואר 2019 פרסמה רשות שוק ההון הודעה בדבר צניחה במחירי ביטוח החיים, בעקבות רפורמה שהובילה הרשות. כידוע, תעריפי ביטוח החיים נקבעים על פי סבלאות תמותה של תוחלת החיים. עלייה רציפה בתוחלת החיים הממוצעת הביאה לכך שמחירי ביטוח החיים כעת הם הזולים ביותר ששווקו אי פעם. יהיו כאלה שיאמרו, שמדדים אחרונים מצביעים על עצירה במגמה זו של התארכות תוחלת החיים, אך להערכתי זו האטה זמנית, כיוון שהסכנויות המתקדמות בכל תחומי החיים יביאו להמשך מגמת העלייה בתוחלת החיים.

המפתיע ברפורמה הוא כי גם לאחריה המשיכו חברות הביטוח להעניק הנחות על התעריפים החדשים. הגדיל לעשות ראש רשות שוק ההון, **משה ברקת**, שהתערב בצורה מפתיעה, בתנמול סוכני הביטוח ודרש שיקבלו עמלת מכירה רק אם המבוטח ייהנה מהנחות בשש השנים הראשונות לחיי הפוליסה.

ניתן להניח מגוון של ההנחות שמעניקות החברות כי ההנחה שכללה הרפורמה להוולת תעריפי ביטוח החיים הייתה קטנה מדי, ויש להפחית עוד יותר. אך האם זו ההפחתה היחידה? פוליסת ביטוח חיים היא מוצר מתמשך ורצוי לבחנו לא רק מעת לעת, אלא לכל אורך תקופת הביטוח. כאשר אדם רוכש ביטוח חיים, תעריפי הביטוח שלו מתקבעים לאלו שידועים ביום הרכישה. וכך, המבוטח אינו נהנה בעוד 10 שנים או 20 שנה מהורדת התעריף, עקב התארכות תוחלת החיים, אלא חברת הביטוח שתרכוש את אותו ביטוח מחדש אצל מבטחי המשינה.

על מנת שהמבוטח ייהנה מהורדת התעריף הוא נאלץ שוב ושוב לרכוש את אותה הפוליסה בכפוף להצהרת בריאות. הגדילה לעשות חברת הפניקס שמשווקת באישור רשות שוק ההון פוליסה שבה

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ג' בשבט התשס"ט
 28 בינואר 2008
 שח. 2008-25178

לכבוד
 מר אלון גבאי
 בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני, חסכון ופיננסים
 רח' קרליבך 10
 ת.ד. 20071
 תל אביב 61200
 א.ג.

הנדון: תיקון 3 לחוק קופות גמל

בהמשך למכתבי מיום 5 באוגוסט 2008 ולאור פנייתך החוזרת מיום 5 בספטמבר 2008, לחלן התייחסותנו:

1. ראשית, ברצוני לציין כי את שוקדים בחודשים האחרונים על מציאת פתרונות למבוטחים בפוליסות הקיימות לאור תיקון 3 לחוק קופות גמל. הטיפול בנושא אורך זמן כיוון שהוא כרוך בהתדיינות מול חברות הביטוח, ונכון ליום זה טרם הסתיימה.
2. להלן התייחסותנו לנקודות שהעלית במכתבך:
 - לגבי פוליסות קצבניות אשר צורף לחן נספח הון בשנת 2000, סוכם עם חברות הביטוח כי נספח ההון יבוטל באופן אוטומטי עבור כל המבוטחים בתכניות כאמור וכי כל ההפקדות החדשות יועברו לתכנית הקצבה המקורית עם מקדמי הקצבה המקוריים. חלק מחברות הביטוח מצאו פיתרון דומה גם למבוטחים שבמקום נספח הון נפתחה עבורם פוליסה הונית. חשוב לציין כי טרם סוכמו כל הפרטים עם כל החברות.
 - בכוונת חברות הביטוח להוסיף למבוטחים בתכניות הוניות ישנות, תכנית המשך לקצבה הכוללת מקדמי קצבה המגלמים הבטחת ונוחלות חיים. במרבית החברות, מקדמי הקצבה יהיו המקדמים הנהוגים כיום. את לא מוצאים מקום לחייב את חברות הביטוח להעניק למבוטחים מקדמי קצבה ישנים חיות שמדובר מלכתחילה בבחירה של המבוטח להצטרף לתכנית הונית ולא לתכנית לקצבה, מסיבותיו הוא. בנוסף, ראוי לציין כי תיקון 3 חל רק על הפקדות החל מינואר 2008.
 - לעניין פוליסות מסולקות, את לא מוצאים מקום לחייב חידוש פוליסות שטולקו מסיבת זו או אחרת.

מכבוד רב,

מירב בר-דגן

מנחלת מחלקת ביטוח חיים

העתק:

עו"ד ליאת שכטר - עוזרת בכירה למנהל, נציבות תלונות הציבור, משרד מבקר המדינה
 מר ידן ענתבי - הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, משרד האוצר
 מר יואב בן אור - הממונה לממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, משרד האוצר

28 אפריל 2008

-בדואר רשום-

לכבוד
מר ירון ענתבי
הממונה על שוק ההון ביטוח והחסכון
משרד האוצר
קופלן 1
י.ד. 13195
ירושלים 91131

הנדון: תיקון 3 לחוק קופות הגמל ינואר 2008

1. עד סוף שנת 2000, היה רשאי מבטוח בביטוח מנהלים להחליט בגיל פרישה כיצד למשוך את הכספים שצבר בדרך של הון או קצבה. בשינוי שהעביר בשנת 2000 קודמך בתפקיד דאז, חייב את המבוטחים להחליט בעת ההצטרפות כיצד תהיה המשיכה בפרישה כסכום הוני או קצבה ואף הגדיר תקרות להפרשה בגין חוכניות אלו.
2. התיקון שבנדון מחייב משיכה מינימלית של 3,850 ₪ כקצבה ולגבי יתרת ההפקדות משיב למעשה את המצב שהיה לפני שנת 2000.
3. הריני להזכירך כי בשנת 2000 ולמעשה עד סוף יוני 2001, נמכרו ע"י חברות הביטוח פוליסות בעלות מקדם קצבה 167 (מבטיחות קצבה של 6,000 ₪ לכל 1000,000 ₪ שנצברו בגיל 65), ואולי כיום מקדמי הקצבה הנמוכים בחברות הביטוח הם 200 (מבטיחות קצבה של 5,000 ₪ לכל 1000,000 ₪ שנצברו בגיל 65).
4. בעקבות השינוי בשנת 2000, ביטלו אלפי ויתכן רבבות מבטוחים, שהעדיפו לקבל חסכון הוני בפרישה, לעיתים בעידודן של חברות הביטוח, את פוליסות הקצבה הישנות שלהם ורכשו פוליסות הוניות. בעקבות התיקון שבנדון נאלצים מבטוחים אלו לרכוש היום פוליסות קצבה בעלות מקדמי קצבה גרועים.
5. משינויים אלו יוצא שבעקבות החלטות הפוכות שלך וקודמך, ייבלו רבבות מבטוחים קצבה הנמוכה ב-17% לכל ימי חייהם בגין אותם הפקדות שהן מבצעים.
6. הריני לבקשך לתקן חלק ממחדל עוגם זה בשתי דרכים:
 - א. להורות את חברות הביטוח לבטל את כל הנספחים ההינניים שנחתמו בפוליסות אלו בשנת 2000, למעט אם המבוטח הודיע אחרת.
 - ב. להורות את חברות הביטוח לחדש פוליסות מסולקות בעלות מקדמי קצבה ישנים.
7. כל טיפול אחר יחדד את העובדה כי בסופו של דבר הפיקוח פועל לזכותן של חברות הביטוח.

בכבוד רב,

אלון גבאי, סוכן ביטוח פנסיוני

13 יוני 2008

בדואר רשום-

לכבוד

נר ידן ענתכי

דגממנה על שוק ההון ביטוח והחסכון

משורד ואוצר

קפלן 1

13195

ירושלים 91131

הנדון: תיקון 3 לחוק קצוות הגמל ינואר 2008

1. רצ"ב מכתבי מיום 28 אפריל 2008, טרם קיבלתי כל מענה ממך.
2. רצ"ב הנחיות שהפצו לאחרונה חברות הביטוח, לאור השינוי שהעברת, ובו הגבלות חדשות על פוליסות נישאות חשואה מובטחת. תוכל להיווכח שנית כי השינוי שהעברת בתיקון 3, פועל לרעת המבוטח.
3. אני יזב ומבקשך לתקן חלק ממחדל עגום זה בשתי דרכים:
 - א. להורות את חברות הביטוח לבטל את כל הנספחים ההגניים שנחתמו בפוליסות אלו בשנת 2000, למעט אם המבוטח הודיע אחרת.
 - ב. להורות את חברות הביטוח לחדש פוליסות מסולקות בעזרת מקדמי קצבה ישנים.
 - ג. להחיל נספחי קצבה אוטומטיים על כל הפוליסות הוותיקות, לפי מקדמי הקצבה שהיו ידועים ביום רכישת הפוליסה, לא יעלה על הדעת שמבוסס ששילם עלויות ביטוח אוריות בשל טבלאות תמותה מיושנות, בפוליסה מסוג "מעורב" למשל, יקבל מקדמי קצבה לפי טבלאות תמותה עדכניות.
4. כל ניפול אחר יחדד את העובדה כי בסופו של דבר הפיקוח פועל לטובתן של חברות הביטוח.

בכבוד רב,

אלון גבאי, סוכן ביטוח פנסיוני

אין!
15.6.08
(גם כיטום לא מכר)
5525405044

18 יולי 2008
 -בדואר רשום-

לכבוד
 מר ירון ענתבי
 הממונה על שוק ההון ביטוח והחסכון
 משרד האוצר
 קפלן 1
 ת.ד. 13195
 ירושלים 91131

הנדון: תיקון 3 לחוק קופות הגמל ינואר 2008

1. רצ"ב מכתבי מיום 13 יוני 2008 ו 28 אפריל 2008, עד כה לא נתקבלה כל תגובה בעניינם.
2. כל השוואה נוספת תגרור לפגיעה במבוטאי חברת הביטוח לתגובתך אודה.

בכבוד רב,

אלון גבאי, סוכן ביטוח פנסיוני

העתק: מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

צילן טל'ר מ... 490250977

21 ינואר 2011

לכבוד

פרופ' עודד שריג - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950

הנדון: מקדמי קצבה

1. לאחרונה התבטאו מספר פקידים בכירים ממשרדך, בנושא מקדמי הקצבה בפוליסות ביטוח חיים, והשפעתם על יציבות חברות הביטוח.
2. במקביל פרסם משרדך טיוטת הצעות להגברת התחרות בשוק ההון. שחלקן דן ביכולת של קופות גמל שאינן משלמות קצבה להציע לעמיתים כיסויים ביטוחיים.
3. שמת' לב כי לא הוצעו שקופות הגמל יבטיחו מקדמי קצבה. ללא תוספת מקדמי קצבה לקופת הגמל מוצר זה הופך ארכאי. כבר היום נמכרות בחברות הביטוח פוליסות, שדמי הניהול שלהן על ההפקדה הן אפס, יש להן מקדמי קצבה וכיסויים ביטוחיים לפי דרישת המבוטח, והן למעשה מייצרות כל קופת גמל, למעט קופת גמל מבטיחת תשואה.
4. בהתבטאויות פקידיך שהביעו סכנה ליציבות חברות הביטוח, בשל התארכות תוחלת החיים, לא שמעתי כל הבהרה לפיה יחייב האגף עליו אתה ממונה את חברות הביטוח לעמוד בחובתן החחית למבוטחיהן (בעיקר לתיק הביטוח שנמכר בשנים 2001-1992). יש צורך לוודא כי כבר היום יפרישו חברות הביטוח עתודות נכסיות, שיבטיחו את התארכות תוחלת החיים, עתודות הביטוח יופרשו מתוך הרזוחים העצומים של חברות הביטוח הנובעים מתיק זה כבר היום.
5. עליך להביע בצורה ברורה ונחרצת, כי לא יהיה מקום לפגיעה בקצבאות המבוטחים בעתיד ויש להיערך לכך כבר היום, כל דחייה בטיפול בנושא זה תאפשר בעתיד לחברות הביטוח להגיע "להסדר" מול האוצר והמבוטחים להקטנת הקצבה, עליך למנוע זאת היום.
6. לענין זה השפעה רבה בהמלצותיי לבחירת מוצר פנסיוני, לפיכך אבקש תגובתך הכתובה בענין זה.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

PAGE 2 / 2

בכירים סוכנות לביטוח טכני
משרד האוצר
אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון
היחידה לפניות הציבור

מיד בסיון, התשע"א
 16 ביוני 2011
 מסי תיק: 89696

לכבוד
 בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני
 התעשייה 4 ת.ד. 51469
 תל אביב 67139

א.ג.נ.,

הנדון: פנייתך למפקח על הביטוח

בפנייתך אלינו ביקשת את עמדת המפקח לעניין מקדמי הקצבה בפוליסות הביטוח והשפעת
 יציבות חברות הביטוח.
 במענה לפנייתך נשיבך כי נושא זה נמצא בבחינה של אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון.

בכבוד רב,
 אילן
 אילנה חיימוב
 היחידה לפניות הציבור

לכבוד

6 נובמבר 2012

פרופ' עודד שריג - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950הנדון: ביטול מקדמי קצבה

בהמשך לפנייתי מיום 21 ינואר 2011 ותגובת משרדך מיום 16 יוני 2012

1. לעניות דעתי, תפקידך כמפקח על הביטוח, להיות "מגדלור" לציבור החוסכים והפועלים בים הסוער של הביטוח הפנסיוני. עליך, כפי שציינתי במכתבי הקודם, "להביע בצורה ברורה ונחרצת כי לא יהיה מקום לפגיעה בקצבאות המבוטחים בעתיד ולהיערך לכך כבר היום".
2. בפנייתי שצוינה לעיל, הצעתי כי הדרך הנכונה לטפל בסוגיית מקדמי הקצבה, היא לחייב את חברות הביטוח לעמוד בחובתן החוזית למבוטחיהן ע"י הפרשת עתודות הון מדמי הניהול העצומים הנגבים בפוליסות אלו כיום. במידה והעברת עתודות אקטואריות אלו הייתה מביאה למצב בו חברות הביטוח לא תרווחנה ממכירת פוליסות קצבה, היו חברות הביטוח, מתוך בחירה חופשית, מפסיקות מכירת פוליסות אלו, ללא התערבות ברוטלית של הפיקוח על שוק ההון.
3. במקום לנהוג כפי שהצעתי, בחרת לבטל את מקדמי הקצבה. בפעולה זו גרמת לתוצאה הפוכה מזו שהתיימרת להשיג, לכאורה עצרת את מכירת פוליסת הקצבה החדשות ומנעת החמרת הבעיה, אך בפועל פגעת בציבור החוסכים ולא תרמת מאומה לפתרון הבעיה הקיימת:
 - א. כל פוליסות הקצבה שנמכרו בשנים האחרונות לא יוכלו להיות מנוידות. לחברות הביטוח לא יהיה כל אינטרס להשקיע בפיתוח מוצרים מתחרים או להגביר השירות במוצרים אלו (ממש כפי שקורה בפוליסות שנמכרו עד יוני 2001).
 - ב. עצם הודעתך על ביטול מקדמי הקצבה היא הכרה בבעיה הקיימת, ללא מציאת פתרון כפי שהצגתי לעיל, הדבר יהווה כר פורה שישמש את חברות הביטוח ברבות השנים, להגיע ל"הסדר" מול האוצר והמבוטחים, להקטנת הקצבה. כך למשל, בעוד 25 שנה יוכלו יורשיי מר תשובה מהפניקס ומר דנקנר מכלל וחבריהם, לבוא לפקיד הממשלתי הבא שיעמוד בתפקידך, ולטעון "כי כעת מאוחר לפעול, כבר בתקופת עודד שריג, ידעתם על הבעיה ולא פניתם אלינו למציאת פתרון". בהקשר זה ברצוני לשאול שאלה שתשמע אולי פופוליסטית אך פתרונה אינו נהיר לי, כיצד פרופסור שהתמחותו בחישוב שווי של חברות, המכהן בתפקיד של המפקח על הביטוח ושוק ההון, גמנע להתערב ולהביע דעתו בכל הסדרי החוב שכפו על הציבור בעלי ההון בשנתיים האחרונות ופגעו בחוסכים בקופות הגמל, הפנסיה והביטוח?

4. יוסיטיו גמכירת פוליסת קצבה, יקבעו את קרן הפנסיה כמוצר "משלם קצבה" יחיד החל משנת 2013. לאור הקונסולדיציה הדרמטית בין יצרנים, ירידה דרמטית במספר חברות הביטוח, ובתי ההשקעות, נשאלת השאלה האם צמצום מוצרי הביטוח הפנסיוני, למוצר אפשרי אחד, תורמת לתחרות? ודאי שלא, בהחלטתך הנכחית לביטול מקדמי הקצבה, חתמת על העלאה הדרגתית ובטוחה של דמי הניהול בקרנות הפנסיה. על פי נתוני

הפנסיה נט דמי הניהול הממוצעים בקרנות הפנסיה עומדים נכון לספטמבר 2012 על 4.07% מההפקדה, 0.34% מהצבירה.

ד. הודעת בדבר ביטול מקדמי הקצבה, לזוהה בהגבלה של מכירת הפוליסות שימכרו עד סוף השנה, בפועל - לעניות דעתי, נמנע הציבור מלרכוש פוליסות קצבה חדשות, מתוך הבנה שהודעתך על ביטול המקדמים, מבעת מחשש אמיתי ליציבותן של חברות הביטוח, מי ירצה לרכוש מוצר פנסיוני שלא עומד בהבטחותיו?

ה. בשנים האחרונות רכשתי ללקוחותי, בחברת ביטוח גדולה ומוכרת, פוליסות שדמי הניהול שלהן, נמוכים מהתקרה הצפויה לדמי הניהול משנת 2014, 4% מההפקדה ו-1.05% מהצבירה, פוליסות אלו כללו מקדמי קצבה, האם מבוסס יעדיף לרכוש בדמי ניהול אלו פוליסת ללא מקדם קצבה, או פוליסה בעלת מקדם קצבה, שיש סכנה אפשרית לקיומו? דומני שהתשובה ברורה. האם בפעולתך לביטול מקדמי הקצבה, פגעת בחוסכים עתידיים? דומני שגם פה התשובה ברורה.

אבקש לציין, כי בימים אלו חברת מגדל משווקת לציבור עובדי המדינה, כמבצע "סוף עונה", פוליסת קצבה בדמי ניהול של 0% מההפקדה 1% מהצבירה, אם הפוליסה רוחנית עבור מגדל, מדוע להפסיק שיווקה.

4. עינינו הרואות כי החלטתך יוצרת בלבול רב בקרב החוסכים לפנסיה, ובמקום לשמש כ"מגדלור" לציבור זה, דומי שגרמת לסערה מיותרת, וביכולתך להשקיעה. אודה לתשובתך הכתובה בנושאים הבאים:
- א. האם החל משנת 2013, יוכלו מבוטחים לבצע הגדלות שכר בפוליסות קצבה קיימות שרכשו טרם הודעתך?
- ב. הבנקים שיכנסו לשיווק מסיבי בשנת 2014, אמורים להנות מדמי ניהול בגין הצבירה גם על פוליסות בעלות מקדמי קצבה, כיצד הדבר ישפיע על הסיכון הקיים בפוליסות אלו?
- ג. האם תאפשר מכירת מוצרי "אנונה"?
- ד. האם היית ממליץ למי שברשותו פוליסת קצבה לבטלה ולהחליפה בקרן פנסיה?
5. כפי שאתה קורא מהמכתב שצירפתי ותגובת משרדך, נדרשו מעל חמישה חודשים להגיב למכתבי (קצת יותר מהר מסוכן ביטוח, ואולי בגלל התשובה הארוכה והמנומקת). הפעם אודה לתשובתך המהירה, לתגובתך חשיבות רבה בהמלצותי לבחירת מוצר פנסיוני בכלל ועד סוף השנה בפרט.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

2 יוני 2014

לכבוד

גברת דורית סלינג'ר - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950הנדון: הרפורמה להגברת התחרות בשוק ההון

1. קודמך בתפקיד, יזם את הרפורמה להגברת התחרות בשוק ההון.
2. אחד המהלכים הוא הגדרת דמי הניהול שיקבלו הבנקים בגין הטיפול בלקוחות, שנקבע בשיעור של 0.2% מסך הנכסים המנוהלים.
3. כיום מנוהלים בשוק הביטוח הפנסיוני 1,100 מיליארד ₪ וצפוי כי בעוד 10 שנים סכום זה יוכפל. דמי הניהול שיוכלו לגבות הבנקים בעוצמתם, הם דמיוניים.
4. לצערי, בחר קודמך שלא לתגמל סוכני ביטוח מצבירה. אני מטפל כיום במבוטחים רבים שלכל אחד מאות אלפי שקלים בחברות ביטוח, ללא כל תגמול.
5. לשם הדוגמא, לאחרונה, במסגרת אתר כספים אבודים, איתרתי ללקוחה שבטיפול סכום של 440,000 ₪, בפוליסה מסולקת בחברת הראל, המלצתי למבוטחת להשאיר הסכום לגיל פרישה.
6. לו הייתי בנק הייתי נהנה מדי שנה מדמי ניהול שנתיים של 880 ₪, אולם בהיותי סוכן התגמול בעד איתור הכספים ומתן ייעוץ נכון ומקצועי הוא 0.
7. לעניות דעתי, הרפורמה להגברת התחרותיות, היא כיסוי לשמה האמיתי הרפורמה להכנסת הבנקים לשוק הביטוח הפנסיוני, כהמשך ישיר לתוצרים העגומים של ועדת בכר בה הבנקים היו נהנים עיקריים.
8. אבקשך לאפשר לסוכני ביטוח פנסיוניים לקבל דמי טיפול זהים לאלו שמקבלים הבנקים.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: נשיא לשכת סוכני הביטוח

מבקר המדינה

2 יוני 2014

לכבוד

גברת דורית סלינגר - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950הנדון: דמי ניהול וגרעון אקטוארי

1. בשנת 2013 גבו חברות הביטוח דמי ניהול בשיעור של 3 מיליארד ₪, בגין הפוליסות המשתתפות ברווחים.

2. בפוליסות אלו קיים מקדם קצבה, אשר קיים חשש למימושו עקב התארכות תוחלת החיים, להערכת הפוליסות אלו קיים גירעון של 8 מיליארד ₪ בגין סיבה זו.

3. רצ"ב מכתבי בנושא זה לקודמך בתפקיד, אבקשך לנהוג כמוהו ולדרוש מחברות הביטוח להקצות לפחות ממחצית הסכום, לטובת הקטנת הגרעון האקטוארי. במידה ותוחלת החיים לא תעלה ויכלו בעלי השליטה בחברות הביטוח להנות מרווחים אלו בעתיד, אולם לא ניתן לאפשר למנהלי חברות הביטוח, לחלק כספים אלו כרווח בהווה ובעתיד להשאיר את המבטחים חשופים ל"תספורות", שיאשרו מפקחי הביטוח העתידיים.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: נשיא לשכת סוכני הביטוח

מבקר המדינה

2 יוני 2014

לכבוד

מר רגואן גרייב - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950

הנדון: פוליסות קצבה משנת 2013

בהמשך למכתבי מיום 2 יוני 2014 ותגובתך מיום 2 ביולי 2014

1. מצ"ב נספח פוליסת סטטוס הסדרים של חברת מנורה, אני מפנה את תשומת לבך לסעיף 10.1. הדן בדמי הניהול: " בכל מקרה בו יבקש המבוטח להקטין את סכום הביטוח למקרה מוות כהגדרתו בסעיף 34 הלן ואשר מפורט בדף פירטי הביטוח, החברה תהיה רשאית להעלות את שיעור דמי הניהול לדמי הניהול המירביים והכל בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ובהתאם למפורט בדף פירטי הביטוח."
2. בחברות ביטוח אחרות, מצוין כי החברה תהיה רשאית לשנות דמי נהיול לתקופה מסויימת, ובפועל זה קורה אם המבוטח רוכש ביטוח חיים גבוה.
3. בטוחני כי אם תבקש העתקי פוליסות, תיווכח לגלות כי דמי הניהול פוחתים ככל שביטוח החיים גדל.
4. בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: מבקר המדינה

22 במרץ 2016

לכבוד

גברת דורית סלינגר – ראש הרשות לשוק ההון ביטוח וחסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים

הנדון: מדיניות השבויים של משרד האוצר

1. במכתבי אלייך (הדרך לגיבוש רצופה כוונות טובות – תיק 144380/1), הפניתי תשומת לבך כי הרפורמה שהנהגת בביטוחי בריאות בפברואר 2016, תגרום להעלאה של תעריפי ביטוח הבריאות הקולקטיבים ופגיעה באיכות הכיסויים.
2. תשובתו של מר אודי לוי ממשרדך לענין זה קבעה כי "לא ברורה טענתך לרלוונטיות בביטוחי בריאות להעלאת הפרמיה שבוצעה".
3. בכונתי לשוב ולהסביר לך ולמר לוי את הרלוונטיות לענין זה בסיפא של מכתבי, במיוחד לאור העובדה שהרשות עליה את אמונה אחראית לאורך שנים, להפיכת המבוטחים בביטוחים השונים לשבויים של חברות הביטוח.
4. במכתבי שאלתי "מתי תבינו במשרד האוצר שבעת שמחוללים רפורמה אסור להפוך את המבוטחים הוותיקים לשבויים?"

פוליסות קצבה משנת 2001

5. ביוני 2001 הופסק שיווקן של פוליסות משתתפות ברווחים מסוג עדיף מבטיחות קצבה, פוליסות אלו הוחלפו בתוכניות בעלות מקדמי קצבה גבוהים יותר המאפשרים בגין אותו תשלום ואותם דמי ניהול קצבאות זקנה נמוכות יותר. בתוכניות אלו מנהלים כ-250 מיליארד ש"ח ודמי הניהול בהן הם 0.6% מהצבירה ו 0.15% מהרווחים, מזכור בדמי ניהול נוחים לחברות הביטוח בשיעור של 1.05% מהנכסים כ-2.5 מיליארד ש"ח בשנה.
6. לו דאג דורון שורר, המפקח על הביטוח באותו שנה, כי ימשיך שיווקן של פוליסות אלו למי שכבר רכשן בדמי ניהול נמוכים יותר, למשל 0.5% מהצבירה ו 0.1% מהרווחים, היה שיעור דמי הניהול יורד ל-0.9% ותוסף לציבור 250 מיליון ש"ח מדי בשנה. דני כי ניתן היה להפחית ל 0.3% מהצבירה ו 0.1% מהרווח עוד חצי מיליארד בשנה. חלב שנשפר...

פוליסות ביטוח סיעוד קולקטיביות

7. במשך עשרות שנים, משרד האוצר אפשר מכירתן של פוליסות סיעוד קבוצתיות, (קולקטיבים), בפוליסות אלו קיימת תקופת ביטוח מוגבלת מראש, היה ברור מראש לכל, כי עם התבגרות האוכלוסייה המבוטחות, והגידול במספר התביעות, חברות הביטוח הפרטיות יתנערו מפוליסות אלו.

רק במשרד האוצר הדבר לא היה ברור במשך עשרות שנים, המפקחים על הביטוח של כל אותן שנים, לא נמצאים לפתור הבעיה המפלצתית כעת. כך קורה שאת ניצבת מול שוקת שברה בעינין זה ולמעשה אין פתרון.

בהערת שוליים אני תקווה ותפילה כי שר הבריאות, מר יעקב ליצמן, יעמוד במילתו ובהסכמים הקואליציונים וידאג כי כל אזרח בישראל יהיה זכאי לביטוח סיעוד ממלכתי.

פוליסות קצבה משנת 2012

8. בשנת 2012 הודיע קודמך בתפקיד מר עודד שריג כי יאסר שיווקן של פוליסות בעלות מקדמי קצבה. במשך שנת 2013 אפשר למי שברשותו כבר פוליסה מסוג זה להחליפה בפוליסה בעלת דמי ניהול נמוכים יותר, למה רק לשנת 2013?? מאז הפכו גם מבטחי פוליסות אלו לשבויים של חברות הביטוח, אשר מעלות להן דמי ניהול בניגוד לחוק, מעלות תעריפי אבדן כושר עבודה, מעניקות שירות גרוע, כי למבוטחים אין אפשרות לרכוש את אותה פוליסה אצל חברה מתחרה, אף שזה כדאי מאוד לחברה המתחרה, מזכירים לי נסיונותיי הנאלים, לחדש שיווקן של פוליסות אלו, אך דרישתך לקביעת תעריף למקדם קצבה הורסת האפשרות לתחרות. אני דורש כי יחודש הנוהל של שנת 2013 לפיו כל מבטח שלו פוליסה בעלת מקדם קצבה יוכל לרכשה בחברה אחרת, כל החלטה אחרת קובעת כי את פועלת לטובתן חברות הביטוח.

ביטוחי בריאות משנת 2016

9. בסיפא של מכתבי אבקש לחזור לרפורמה בביטוחי הבריאות משנת 2016, אני דורש כי וועדה ממשרדך תבחן הסכמי קולקטיבים בבריאות שנחתמו השנה ותשוו לביטוחים שהיו עד כה, כך תיווכחי לראות כי עלותם גדלה אולם כיסויי הביטוח פחתו, לו אפשרת למי שברשותו פוליסת בריאות שנרכשה לפני הרפורמה, לעבור למוצר מתחרה הכולל, אפשרות לתבוע את קופת חולים, אפשרות לבחירה מלאה של מנתחים ואינו מחייב לעבר למוצר הקולקטיבי שמוצע למכירה מפרוור השנה, היית דואגת כי הפוליסות הקיימות ימשיכו להתעדכן מבחינת כיסויים רפואיים חדשים שיתגלו בעשורים הקרובים, היית מבטיחה תחרות על המחיר, היית מבטיחה תחרות על השירות. המעבר לפוליסה האחדידה מפרוור השנה, שתגאיה עלולים או עשויים להשתתב בכל שנתיים, והעדר אלטרנטיבה יביא בהכרח להרעה במצבם של המבוטחים הקיימים בטווח הארוך, חברות הביטוח מכירות את הסטטיסטיקות, הן ידעו לנוס את הפוליסות לאורך שנים כדי

לצור רווח. דמייני כי בעוד שני עשורים ימצא טיפול חדש לחיסון מסרטן, חברות הביטוח לא ישווקו אותו לפוליסות הקיימות, שבגינן תביעות רבות, בהעדר תחרות המבטחים יעברו לפוליסות האחידות. כפי שהמפקחים על הביטוח מהעבר יצרו לך את בעיית הסיעוד, כאשר את שובה את המבטחים בפוליסות הקיימות ללא יכולת אמיתית לעבור למוצר מתחרה, את מציבה את ראש הרשות שיהיה במקומך בעוד 20 שנה, אל מול אותה שוקת שבורה של הסיעוד שמולה את ניצבת היום.

10. על מנת שלא תקראי, רב גונדר סלינגר, לא מאוחר מלשחרר את הלקוחות השבויים מכבליהן של חברות הביטוח וליצר תחרות. התעשת, ואפשרי לכל מי שברשותו פוליסת קצבה או פוליסת ביטוח בריאות המגן וחית מעבר לחברה מתחרה באותם תנאים ובעלות פחותה.

בכבוד רב
אלון גבאי
בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק:
מר יעקב ליצמן – שר הבריאות
ח"כ איציק שמולי
משה כחלון – שר האוצר
עו"ד מיכל הלפרין ראש הרשות להגבלים עסקיים
נשיא לשכת סוכני הביטוח

נספחים – פרק 3

6 מרץ 2017

לכבוד

מר אודי לוי - הרשות על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950הנדון: פנייתך למפקח על הביטוח תיק 144380/1

בהמשך תשובתך מיום 30 אוגוסט 2016

1. בנוגע לסעיף ג' בתשובתך, די והותר במקרים הרבים בהן אני נתקל, על מנת להבין כי תיקון 16 לחוק הגמל נוצל על ידי חברות הביטוח להעלאת תעריפי אובדן כושר עבודה. כתוצאה מכך ברבים מביטוחי המנהלים, הגדלת התקציב לא תגדיל הפנסיה של העובדים, אלא הכנסותיהם של בעלי השליטה בחברות הביטוח.
2. האם כבר הצטבר מספיק מידע ברשות שוק ההון במשרד האוצר, בדבר העלאת תעריפי אובדן כושר עבודה על ידי חברות הביטוח? האם משרד האוצר מתכוון לפעול בעניין זה?
3. בשוק מסתובבת שמועה, לפיה תיקון 16 "נסגר" על ידי ההסתדרות לטובת חברות הביטוח, תמורת מניעת התנגדותן של החברות להעברת עובדיהן להתאגדות בהסתדרות העובדים הכללית.
4. לתשובתך אודה.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: מבקר המדינה

מדינת ישראל
רשות שוק החוץ, ביטוח וחיסכון
היחידה לפניות הציבור

30/03/2017
גי' ניסן תשע"ז
מס' תיק: 293747

לכבוד
בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני-אלון גבאי
התעשייה 4 ת.ד. 51469
תל אביב-יפו 67139
שלום רב,

הנדון: פנייתך לממונה על הביטוח

במכתבך הנוסף אלינו מיום 22 בנובמבר 2016 חזרת על טענתך כי פעולת רשות שוק החוץ, ביטוח וחיסכון הופכות את ציבור המבוטחים ל"שבויים" של חברות הביטוח.

בנוגע לטענותיך בדבר פוליסות עם מקדם קצבה נענה כי בתאריך 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר "שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים".

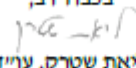
החוזר מאפשר להציע למבוטחים שיש להם פוליסות עם מקדמים מובטחים לנייד את הפוליסות לחברות ביטוח אחרות ולשמור על המקדמים המובטחים הקיימים בפוליסה.

מטרת החוזר לשדד את ניוון של פוליסות עם מקדמים מובטחים באמצעות פתיחת האפשרות לשיווק פוליסות עם מקדמים מובטחים למי שכבר יש לו פוליסה עם מקדמים מובטחים, ובכך למנוע מצב של "לקוחות שבויים".

הקביעה כי התנאים בפוליסה החדשה יהיו זהים לעניין מקדמי הקצבה המובטחים, נעדה לאפשר ניוון קל ופשוט עבור המבוטח באופן שיאפשר לו לקבל החלטה מושכלת על סמך הנתונים האחרים שבפוליסה החדשה.

בנוגע לטענותיך בדבר הביטוח הסיעודי הקבוצתי נשיב כי הרשות ביצעה רפורמה מקיפה בביטוחים הסיעודיים הקבוצתיים הנערכים לחברי קופות החולים, שנכנסה לתוקפה ביולי 2016. כחלק מהרפורמה, ניתן גם מענה למבוטחים מבוגרים שלא חידש להם הביטוח הסיעודי הקבוצתי ונותרו ללא ביטוח סיעודי. בנוסף, פורסמו לאחרונה להשרות הציבור שני מודלים נוספים לביטוח סיעודי שנועדו לגוון את סל המוצרים העומד לרשות אדם המעוניין לרכוש ביטוח סיעודי.

לעניין טענותיך בנוגע לרפורמה שבוצעה בביטוחי הבריאות נשיב כי לא מצאנו שמחירי ביטוחי הבריאות הקבוצתיים התייקרו כתוצאה מהרפורמה. כמו כן, הרשות סבורה שהרפורמה תטיב עם ציבור המבוטחים.

בכבוד רב,

ליאת שטרק, עוזיד
מנהלת צוות סיעוד
מחלקת ביטוח בריאות וסיעוד

14 דצמבר 2017

לכבוד

רו"ח הראל שרעבי - הרשות על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב עם ועולמו 4

ירושלים 9546304

טלפקס 02-5695352

הנדון: ממשק מעסיקים

הטרנספורמציה הדיגיטלית שנקבעה על ידי האוצר, להעברת תשלומי מעסיקים מהדרכים המיושנות בהן הם מועברים כיום, היא יוזמה ברוכה, אך אינה פועלת בדרך הטבע. טרנספורמציה דיגיטלית מטרתה לצמצם גורמי ביניים, ואילו לדרך שסלל אגף שוק ההון במשרד האוצר נוסף גורם חדש, סוכן מתפעל, שלא היה עד כה, ולא ברורים גבולות אחריותו. בנוסף, אם סוכן משווק מעוניין להמשיך ולדאוג ללקוחותיו ולהפוך גם לסוכן מתפעל, הרי שעליו לגבות תשלום מהמעסיק, אחר כך להוציא חשבונית, אחר כך להעביר לחברת הביטוח רשימה ולבסוף ולוודא שזו תשייך התשלום לעובד. האם לא פשוט יותר שהמעסיק ישלם ישירות העלות לתוכנית הפנסיונית של העובד בסעיף שונות? התרעתי בפני אגף השוק ההון בעבר, על הכאוס הצפוי לצערי ללא התייחסות.

להלן מספר שינויי מערכתיים, הנדרשים לצורך מימושה התקין לטרנספורמציה דיגיטלית תקינה שתמנע פעילותם של גורמי ביניים מיותרים, ריבוי מקורות מידע, הגורם לטעויות, ומניעת הכאוס הקיים בהפקדות, מיליארדי שקלים שאינם משוייכים.

1. יש להעביר תיקון חקיקה כך שהבעלות על התוכנית הפנסיונית, תהא בידי העובד ולא בידי המעסיק. החקיקה כיום מטילה על המעסיק לשלם ולבצע הפקדות בלבד. מדוע שהמעסיק יהיה בעל הפוליסה? האם מעסיק שמשלם לעובדיו בהעברות בנקאיות שכר חודשי, הוא בעל החשבון בבנק?
2. החל מיום החלת החוק יחול לגבי כל העובדים, ובשינוי חקיקה מתאים, סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, יש מי שיתנגדו. אבל עובד, עובד, מעסיק, מעסיק ינהלו משא ומתן בעתיד על זכויותיהם. אני מניח שעובדי הייטק יקבלו ממעסיקיהם, שחפצים ביקרם, אישור כתוב כי הסעיף לא חל עליהם וישולמו להם פיצויים מלאים בעת סיום העסקתם ועובדים אחרים, יאלצו להיאבק במעסיקים חמסנים שינסו לנצל החוק החדש, לביטול חוב הפיצויים הקיים.
3. תשלומי המעסיק לביטוח פנסיוני והפקדתם באישור רואה חשבון, יהוו אישור מס, לכל דבר וענין. בכובעי כמעסיק לא זוכר שקיבלתי מהבנק שלי אישור מס על ההפקדות לשכר החודשי של עובדי, ובכל זאת אלו נחשבים כהוצאה.

4. האחריות לאן התשלום החודשי יועבר, תחול על העובד וכך גם לרכישת כיסויי הביטוח שלו. המעסיק אינו צריך להיות אחראי מה העובד רוכש בכספים שמפריש המעסיק. אם העובד לא מעוניין בכיסוי למקרה אובדן כושר עבודה – זה עניני ושל הסוכן הפנסיוני שלו, אם לא החתים אותו על טופס שבו העובד מוותר על כיסוי זה. האם המעסיק אחראי על הריבית שהעובד משלם במשכנתא שלו?! או על המינוס בחשבון הפרטי של העובד?
5. כאשר עובד מתחיל מקום עבודה חדש, הוא מודיע לאיזה חשבון בנקאי יש להפקיד את שכרו החודשי.
(אני מתפלא שמוותרת הפקדת שכר בהמחאות אבל תשלום פנסיוני נאסר לבצע בהמחאות, אולי דווקא בנושא השכר יש העלמות מס).
כל עובד יעביר עם תחילת העסקתו, טופס קוביות מסודר הכולל את פרטי החשבונות אליהם יש להעביר רבדי הפקדותיו הפנסיוניות, הטופס שמבטא וצריך להקרא **טופס משטר הפרשות פנסיוניות**, היה צריך להיות מוקם ממזמן על ידי רשות שוק ההון, ולכלול הרכיבים הבאים: ת.ז של העובד, שכר מבוסס, מספר הגוף הפנסיוני שיעור הפקדה לפיצויים, מספר פוליסה (חובה) תגמולי מעסיק, אי כושר מעסיק, שונות מעסיק, תגמולי עובד, אי כושר עובד, שונות עובד. **אופן ההצמדה של הפוליסה במקרה שינוי שכר**, טלפון נייד של המבוטח, טלפון נייד של הסוכן המטפל.
ככל שעובד מבצע שינוי בחשבון הבנק אליו מבקש שיופקד שכרו, עליו להודיע על כך למעסיק, באותה דרך עליו להודיע למעסיק על שינוי במשטר ההפרשות הפנסיוניות שלו.
6. המעסיק יקלוט נתונים אלו של **טופס משטר הפרשות פנסיוניות**, בצורה מסודרת בעת תחילת העסקת העובד, ויביא לידי ביטוי על כל שורותיו ועמודותיו בטבלה קטנה, שתהיה בכל תלוש שכר של כל עובד ועובד. כך העובד יוכל לדעת כמה ולכן הופקדו כספיו.
7. כיוון שמדובר ב**טופס משטר הפרשות פנסיוניות** אחיד לכל המדינה, הדרך מכאן, להעברת הכספים בצורה דיגיטלית, פשוטה ועל המעסיק להעביר קבצים אחידים ישירות לחברות הביטוח והיצרנים הפנסיונים, באמצעות מס"ב, או המסלקה הפנסיונית בדיוק כמו שמעביר שכר חודשי לבנקים. בדרך זו אין צורך בכל מעורבות של סוכן מתפעל וגם לא של סוכן משווק.
8. כל עובד יקבל מדי חודש SMS, המעיד כי כספיו הופקדו כהלכה, במידה ולא יופקדו כהלכה יקבל SMS שזה לשונו:
הרינו להודיעך כי התקבל עבורך תשלום לביטוח פנסיוני, שאינו תואם תוכניות הפנסיוניות, הינך מתבקש להסדיר התשלום באופן ישיר לטלפון מספר או באמצעות סוכנך שפרטיו הם, תוף 30 יום, במידה והדבר לא יטופל יופקד התשלום לקופת גמל על שמך, דבר שעלול לפגוע בתוכניות הקיימות ובכיסויי הביטוח לך ולמשפחתך.
ברור שבתחילה יהיה "מבול" של טעויות, אך לאורך זמן אלו תיפתרנה ברובן בסיוע סוכן הביטוח.
אם לעובד אין SMS ישלח לו מייל או מכתב לביתו.
9. יש לקבוע ארכת ביטוח בעת סיום העסקה בקרן פנסיה ובביטוח מנהלים, אשר ניתן לשלמה בשני המוצרים, מתוך הצבירה הקיימת לתקופה של 13 חודש.

10. לכל עובד יופקד על פי טופס משטר הפרשות פנסיוניות, מיד עם תחילת העסקתו וללא כל המתנה של שלושה חודשים או חצי שנה, כפי שקיים כיום.

היעלה על הדעת שעובד שהועסק חודשיים לא יקבל שכר חודשי? אז למה שלא יקבל הפרשות לתגמולים ופיצויים לתוכנית הפנסיוניות.

11. יש לאפשר שינוי באופן שיטת הצמדת השכר לפיצויים ותגמולים, תקרות להפקדה לרכיבים אלו (24,000 ₪ תגמולים 32,000 ₪ פיצויים), אשר מעליהן נוצרות זקיפות מס לעובדים. יהיה רשאי עובד לבקש כי לא יופקד לו תשלום בגין שכר העולה על התקרות וזה יועבר לברוטו של העובד. זכותו של עובד שמשלם מס מלא על הפקדותיו, לקבל התשלום כעת ולא בגיל פרישה ובוודאי לא להוסיף את חלקו רק בכדי שהוצאת המעסיק תוכר.

12. תיקון 16 לחוק הגמל גרם בלבול גדול מאוד בנושא עלות אבדן כושר עבודה, וגרם להעלאת תעריפים, בחסות הרגולציה. אין מנוס אלא להגדיל הפרשות המעסיק לתגמולים בכל המוצרים הפנסיוניים ל-7.5% מהשכר. אני כואב כמעסיק את העלויות הגדולות והולכות, אך מודאג בצורה גדולה יותר מהסכנה הצפויה לכיסוי החשוב ביותר למקרה אובדן כושר עבודה. אם תוספת אחוז נוסף זה תבוא במקום העלות של 0.6% או 10.5 שקלים אין שינוי מהותי בעלות למעסיק.

13. אבקש להתייחס להפקדות פנסיוניות שלעובדי מדינה, דומני ששם רבה הבוקא והמבולקה, אלו כמעט ואינם נהנים מיעוץ פנסיוני, יש ריבוי מספרים לקופות (מספר מס הכנסה, מספר מל"מ) יש לקבוע מספר ברזל אחד לכל קופה. לעובדי מדינה מספר רבדי שכר פנסיוני, ולא ניתן לערוך להם יעוץ פנסיוני משום שהמדינה כמעסיק, במקרים רבים, אינה יודעת לאמר לעובד מה השכר המבוטח, בכל רובד שכר ומה שיעורי ההפרשה בגינו. תלושי השכר של עובדי המדינה אינם ניתנים להבנה, אלא בידי מומחים לדבר, ורצוי שהמדינה כמעסיק הגדול ביותר תדאג לשקיפות הרבה ביותר.

14. השתתפתי בכנס שיזמה המסלקה הפנסיונית בדבר האפשרות להעניק ללקוחותי שירותי סליקה. נדהמתי להבין, כי רשות שוק ההון מתנגדת כי בדיווחי הממשק יירשם מספר פוליסה! האם פקידה שעתה התחילה את דרכה בחברת ביטוח, תהא אחראית לפיצול התשלומים של עובד שלו מספר רב של תוכניות באותה חברה? חובה שדיווח טופס משטר שכר יכלול מספר תוכנית, דיגיטציה משמעותה התאמה חד-חד ערכית, אחרת הפתח לכאוס גדול.

15. מן הראוי שיפורסם מה סך הכספים הבלתי משוייכים, מאז הוחלה חובת ממשק מעסיקים, כמה זמן יש טעויות במסלקה שהיזון חוזר 3 שטרם טופלו ותהא התייחסות לכל נקודה שהועלתה.

כבר בתחילה ציינתי כי טרנספורמציה דיגיטלית היא ברוכה, אך אבקש התייחסותך לכלל הנקודות שהעלתי לצורך מתן פיתרון מן הפרט אל הכלל, ולא מן הכלל אל הפרט שנהוג כיום, וככל שלא ישונה, יוותרו הבעיות בעינן, ל-96% מהחוסכים הכסף יופקד בצורה תקינה. ובדיגיטציה צריך להגיע ל-100% דיוק.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: מבקר המדינה

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
היחידה לפניות הציבור

ט' בניסן התש
 5 באפריל
 מס' תיק: 73

לכבוד
 אלון גבאי,
 בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני
 התעשייה 4 ת.ד. 51469
תל אביב-יפו 67139

שלום רב,

הנדון: פנייתך לממונה על הביטוח

במענה לפנייתך הרינו להשיבך כי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - **הרשות**) עוקבת ב
 הדוק אחר יישום תקנות תשלומים בשוק החיסכון הפנסיוני, לרבות מעקב בדבר קליטת הכספי
 ידי הגופים המוסדיים.

אנחנו מודים לך על פנייתך אלינו.

בכבוד רב,

שי אלהרר

11 אפריל 2018

לכבוד

הגברת דורית סלינגר - ראש הרשות על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב עם ועולמו 4

ירושלים 9546304

הנדון: העלאת תעריפי אבדן כושר עבודה

1. במכתבי מיום 15 יולי 2016 שנושאו הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות, שאלתי בסעיף 6 הנוגע לתיקון 16 לחוק הגמל "האם לפיקוח על הביטוח, נהיר כי מהלכיו, ללא חשיבה מוקדמת ליישומם, יביאו בהכרח להעלאה של עלויות אבדן כושר עבודה?"
2. לא יבש הדיו על אותו מכתב ורבים מלקוחותי החלו לקבל דיווחים על העלאת תעריפי אבדן כושר עבודה, ביניהם משרד עורכי הדין פירון שחלק מעובדיו מטופלים על ידי, עלות אבדן כושר עבודה הוכפלה מ-0.5% מהשכר ל-1% מהשכר.
3. יוצא שחלק ניכר מהגדלת התקציב הפנסיוני על ידי העובד והמעסיק, מועבר לכיסיה העמוקים של חברת הביטוח, במקום לפנסיה של העובדים.
4. חלפו מאז שנה ושמונה חודשים ועלות אבדן כושר עבודה של המעסיק הועלתה שוב במרץ האחרון ל-1.4% מהשכר, עלייה של 280% בשנה וחצי!! למשרד פירון מספר רב של מבוססים, ולא ידוע לי על תביעות אבדן כושר עבודה מול הפניקס בקרב העובדים, אף שמרביתם אינם מטופלים באמצעותי.
5. מאז תיקון 16 לחוק הגמל העלאת תעריפי אי כושר היא דבר נפוץ ומתקיים על ידי כל חברות הביטוח, סוכני הביטוח הפכו להיות סוכני "הנחות", שתפקידם להתחנן להנחות עבור לקוחותיהם השבויים. שעה עד התיקון שימשה עלות אי כושר ככלי לתחרות בין החברות. אי פעילות רשות שוק ההון למניעת העלאת התעריפים, מעודדת את חברות הביטוח להמשיך בכך.
6. אודה לבדיקתך, בכמה עלו תעריפי אבדן כושר עבודה בישראל, מאז תוקן תיקון 16 לחוק הגמל, ומה האחוז מתוך העלאת רכיב התגמולים בביטוחי מנהלים מופנה לחיסכון.
7. תשובה לפיה המחירים החדשים משקפים את העלויות האמיתיות, לא תתקבל, שכן עד תיקון 16, לא הועלו תעריפי אבדן כושר עבודה בצורה כה מקיפה.
8. תחושתי היא, כי בישראל עלות ביטוח או דמי ניהול הם "ליבנתיים", הדבר הקבוע הבטוח היחיד הבטוח הוא שהמבוססים ימשיכו לשלם עלויות מיותרות.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: מבקר המדינה

רו"ח אלונית מסיקה פלסין – משרד פירון

מר איל לפידות – מנכ"ל הפניקס חברה לביטוח

24 מאי 2018

לכבוד

רו"ח הראל שרעבי - הרשות על שוק ההון, ביטוח וחיסכון משרד האוצר

רחוב עם ועולמו 4

ירושלים 9546304

ובפקס 02-5695352

הנדון: ממשק מעסיקים טעויות באופן הפעלה

1. בטיפול מספר של פוליסות (ביטוחי מנהלים) שבהן תשלום העובד לרכישת כיסוי למקרה מחלה קשה המוגדר בסעיף "בראות עובד", בממשק מעסיקים לא קיים סעיף כזה, וכתוצאה מכך כל ההפקדות לעובדים אלו, נופלות בסעיף "שגויים".
2. אנא דאג לתקן את מאפייני הממשק כך שישללו סעיף "בראות עובד", לא יעלה על הדעת שמדי חודש אאלץ לתקן את הפקדות הסוכן המתפעל, כדי שלא יפגעו זכויות עובדים אלו.
3. לרבים מלקוחותי נפתחו פוליסות הפרשיות עקב תיקון 16 לחוק הגמל, מהסיבה שבממשק מעסיקים לא מדווחות כיום מספרי פוליסות אני מזהה זליגה של סכומים ניכרים מן הפוליסות המקוריות (הכוללות מקדמי קצבה) לפוליסות החדשות (שאינן כוללות מקדמי קצבה), אני מבין שחוקית חלוקת הפרשות הוטלה על החברות, אך אין מי שיבקר פעולתם.
4. אני שב ומבקש, כמו במכתבי מ' 4 לדצמבר 2017 (מצ"ב -טרם נענה על ידך), כי חובה כי הממשק יכלול מספרי פוליסות.
5. כפי שכתבתי למפקחת על השוק ההון, ביוני 2016, כי היא האחראית להעלאת תעריפי אי כושר בישראל, בשל האופן בו התקבל תיקון 16. הרי שמעבר להגדלת תעריפי אי כושר, נוצרת בוקה ומבולקה, בכל הקשור לעלות אי כושר ושינוי אחוז התשלום של המעסיק לתגמולים בפוליסה הפרשית.
6. אני שב ומציע כי הפרשות המעסיק והעובד לתגמולים בכל התוכניות יוגדל ל-7.5% מעסיק ו-6% לפחות עובד.
7. כן אציע כי בדו"ח השנתי יצוין לא רק שמו של סוכן הביטוח, אלא גם שמו של הסוכן המתפעל ופרטי ההתקשרות אליו, שמעתה הוא זה שאמור לדאוג לשיכום המדויק של כספי המבוטחים.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: מבקר המדינה

ליאור רוזנפלד – נשיא לשכת סוכני הביטוח

24 מרץ 2019

לכבוד

מר משה ברקת - הרשות על שוק ההון, ביטוח וחסכון משרד האוצר

רחוב עם ועולמו 4

ירושלים 9546304

טלפקס 02-5695352

הנדון: עלות אבדן כושר עבודה על פי תיקון 16

1. ביולי 2016 כתבתי לראש רשות שוק ההון כלהלן: "האם לפיקוח על הביטוח, נהיר כי מהלכיו, ללא חשיבה מוקדמת לישומם, יביאו בהכרח להעלאה של עלויות אבדן כושר עבודה?"
2. לצערי לא התבדתי, מאז עבר תיקון 16 העלו חברות הביטוח באופן חד צדדי את עלויות הביטוח למקרה אבדן כושר עבודה וניצלו עד תום את ההזדמנות העיסקית שיצר להם תיקון 16 לחוק הגמל.
3. העלאת התעריפים מתבטאת במספר אופנים:
 - א. ביטול הנחות לתעריפי אי כושר.
 - ב. הקטנת הפיצוי למבוטחים מבוגרים, בשל חוסר תקציב לרוב ללא ידיעתם.
 - ג. ביטול ההנחות למסיימי העסקה לפעמים בפער של 900% (תשע מאות אחוז), למחירים שאדם מן השורה לא עומד בהם.
4. אודה לבדיקתך כלהלן:
 - א. האם רשות שוק ההון מבצעת בדיקות בחברות הביטוח באשר לעלות כיסוי הביטוח למקרה אי כושר עבודה?
 - ב. להנחות את חברות הביטוח וקרנות הפנסיה לשלוח מכתבים למבוטחים אשר הכיסוי לאי כושר/ פנסיית נכות שלהם נמוך מ75% ולכתב את סוכניהם.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

י"ז באב
18 באוגוסט
ש.ה. 5796

לכבוד
אלון גבאי
בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ
דרך מנחם בגין 55
ת.ד. 51469 תל-אביב 67139

שלום רב,

הנדון: פנייתך לממונה בעניין עלות אובדן כושר עבודה על פי תיקון 16

(סימוכין: מכתבך מיום 24 במרץ 2019)

במענה לפנייתך שבנדון הרינו להשיבך כי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - **הרשות**) בוחנת עלות הכיסוי הביטוחי לאובדן כושר עבודה. כמו כן, בעקבות חוזר ביטוח חיים 2018-1-7 שעניינו לעניין תוכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה - תיקון" (להלן - **החוזר**) נבדקו ואושרו תעריפי עבודה חדשים.

בנוסף, במסגרת יישום החוזר, קבעה הרשות כי חברות הביטוח יידרשו לשלוח למבוטח במועד של הפרמיה אותה צפוי לשלם המבוטח לאורך כל תקופת הביטוח וכן להציג לו את שיעור הכי רכש ואת אופן השתנותו לאורך חיי הפוליסה.

בכבוד רב

אמיר גופרשטוק
מנהל מחלקת ביטוח

הממותות שהכזיבו

16:52 22.08.2011 | עודכן ב: 00:00 23.07.2003

גיא רולניק | ✉ [התראות במייל](#)

מנחם זוטא היה נרעש.

זאת טעות איומה, הוא אמר לנו, הם לא מבינים מה הם עושים. העדר שועט בפאניקה החוצה, מבלי להבין כי הוא יוצא בנקודה הכי גרועה. אתם חייבים להסביר להם מה זה "תשואה פנימית" ושדווקא עכשיו, כאשר איגרות החוב נסחרות בתשואות של יותר מ-5%, הוא הזמן הנרוע ביותר לפדות את קופות הגמל. לאורך זמן התמהיל של אג"ח בתשואות כאלה עם מניות יניב את התשואות הגבוהות ביותר.

המועד הוא קיץ '95, בתחילת המשבר הגדול בקופות הגמל. מיליארדי שקלים נפדו מדי חודש מהקופות בעקבות התשואות הריאליות השליליות שהציגו על רקע הירידות החדות בשוקי המניות ואיגרות החוב בשנתיים שקדמו לאותו הקיץ.

ראשי הבנקים היו בלחץ אדיר וחשו כיצד הנכס הגדול ביותר שלהם נוזל להם בין הידיים. לאחר שנים ארוכות שבהן הלקוחות של קופות הגמל נחשבו לקהל שבוי, שמייצר עמלות במאות מיליוני שקלים שרק גדלות מדי שנה, החל הכסף לברוח מהקופות.

זוטא, מנהל קופות הגמל של בנק הפועלים, כמו גם דוד יהושע שהיה מנהל קופות הגמל של בנק דיסקונט ואלי אברהם מנהל קופות הגמל של בנק לאומי, נשלחו על ידי ההנהלות להסביר לציבור דרך העיתונות מדוע אסור לפדות את קופות הגמל ומדוע דווקא המועד הנוכחי הוא הזמן הטוב ביותר להישאר בקופה.

התיאוריה של מנהלי קופות הגמל היתה פשוטה: הקופות הן אפיק השקעה מצוין שלאורך זמן יניב תשואות גבוהות מאוד; הציבור לא מבין זאת משום שהתשואות של הקופות סובלות מתנודתיות גבוהה. אם רק יתירו לנו לשערך את איגרות החוב לפי התשואה לפדיון ולא לפי המחיר הבורסאי של הנכסים, נוכל להציג תשואה יציבה והציבור יישאר אצלנו, אמרו.

אבל ההסברים לא עזרו. מאז '94 מחסל הציבור בשיטתיות את אחזקותיו בקופות הגמל. נתוני בנק ישראל שפורסמו בשבוע שעבר העלו כי מאז דצמבר '94 נפדו מקופות הגמל יותר מ-40 מיליארד שקל נטו. כתוצאה מכך ירד רכיב אפיקי החיסכון המוסדי (קופות, קרנות, ביטוחי מנהלים) בתיק הנכסים הפיננסיים של הציבור מ-93' עד אפריל 2003 מ-52.2% ל-35.4%.

היו סיבות רבות להחלטת הציבור לפדות את קופות הגמל - התנודתיות החדה, הריביות הריאליות הגבוהות שהציעו הפיקדונות ותוכניות החיסכון וכמובן המיתון שאילץ רבים לאכול את חסכונותיהם. אבד הסיבה העיקרית פשוטה יותר: הציבור פדה את הקופות כי הוא יכול היה לפדות: 70% מנכסי הקופות הם נזילים, כלומר עברו 15 שנים מאז שהקופה נפתחה וניתן לפדות את כספיה בלי לשלם מס.

השבוע, לאחר שבנק ישראל פירסם את הנתונים המרשימים על היקף הפדיונות בקופות הגמל, ובתום 8 שנים מאז החל גל הפדיונות הגדול, החלטנו לבדוק כמה הפסיד העדר שברח מקופות הגמל ולא שעה להסבריהם של מנהלי הקופות על התמהיל המנצח של תיק ההשקעות שלהן או על "התשואה הפנימית" הגבוהה שלהן.

הנה המספרים: מאז סוף '95 הניבו 3 קופות הגמל הגדולות בישראל - עוצמה, נדיש ותמר תשואה ריאלית מצטברת של 30%. נתון זה כולל תשואה של 10% עד 11% שרשמו שלוש קופות הגמל במחצית הראשונה של השנה, עקב הזינוק בשוקי איגרות החוב והמניות. ללא חצי השנה הראשונה התשואה כמובן נמוכה בהרבה.

לאן הלך הכסף שנפדה מקופות הגמל? חלקו לצריכה ורובו לאפיקי חיסכון קצרים, בעיקר פיקדונות שקליים בבנקים ומלווים קצרי מועד, שהם אפיקי החיסכון הבטוחים, המשעממים והפשוטים ביותר.

בדקנו גם כמה הניבו הפיקדונות האלה לפודי קופות הגמל: בין 55%-ל-60%, כלומר כמעט כפליים מהתשואה שהניבו קופות הגמל לכל אלה שבחרו לדבוק באפיק החיסכון הסולידי. העדר, התברר, לא כל כך טיפש.

כיצד קרה שפיקדונות שקליים ומלווים קצרי מועד של בנק ישראל, אפיקים קצרים ובטוחים, הניבו את התשואות הגבוהות ביותר - כפליים מהתשואה של תיק השקעות שכלל מניות, איגרות חוב בינוניות וארוכות, נדל"ן ופיקדונות?

ההסבר הראשון לתופעה נעוץ בחיסרון האינהרנטי של קופות הגמל הגדולות - הן ענקיות ומגושמות, מעין ממותות שלא יכולות לתמרן באמת בשוק ההון הישראלי, משום שהן מהוות נתח אדיר משוק ההון הישראלי.

בעשור האחרון הן לא נתנו תמורה אמיתית לדמי הניהול העצומים שגבו מהלקוחות. השירות היחיד שסיפקו הוא תחושה כוזבת לעמיתים כי מדובר באפיק השקעות "סולידי" ו"רציני" משום שהוא נשלט על ידי בנקים גדולים ו"סולידיים".

הביטוי הבולט ביותר לכך הוא העובדה שרוב קופות הגמל הפרטיות, אלה המנוהלות על ידי ברוקרים פרטיים, הניבו בשבע השנים האחרונות תשואות גבוהות בעשרות נקודות אחוז מאלה של הקופות הבנקאיות הכבדות.

ההסבר השני לתופעה הוא שבעשור האחרון ניהל בנק ישראל מדיניות דיסאינפלציונית קיצונית שגררה שערי ריבית גבוהים מאוד לטווחים קצרים. מדיניות זאת איפשרה לאלה שהאמינו בבנק המרכזי לגרוף רווחים ריאליים גבוהים מאוד בפיקדונות שקליים ובמק"מ של בנק ישראל, תוך לקיחת סיכונים אפסיים.

הסיבה היחידה להחזיק כיום כספים בקופות הגמל היא הפטור ממס לכספים שנצברו עד הרפורמה.

בטווח הקרוב יש סיכוי טוב שהמדיניות הדיסאינפלציונית של בנק ישראל תמשיך לייצר תשואות ריאליות גבוהות בסיכון אפסי לחוסכים. אשר לטווח הארוך יותר, נראה כי קופות הגמל הקטנות יותר - הן של הברוקרים הפרטיים והן של הבנקים - יניבו תשואות ריאליות גבוהות יותר משלוש הממותות.

אמרנו זאת אז ונחזור על כך גם עתה: עוצמה, תמר וגדיש ורוב הקופות והקרנות הגדולות הן ממותות שלא מתאימות לסביבה החדשה בשוק ההון, אפיק חיסכון שאבד עליו הכלח - אשר משרתות את הבנקים ולא את העמיתים שלהן.

אלון גבאי
טוב ביטוח

בכירים סוכנות לביטוח רח' קרליבך 10 תל אביב 61200
טל: 03-6242701 פקס: 03-6242703

תאריך: 14 יולי 2005

הודעת פקסימיליה

הנמען: מר. גליל סל - משרד משקרי המזון
מס' פקס: 02-6665082
מאת: אלון גבאי
5 עמודים כולל עמוד זה

מ. סל |

רצ"ב משרד מקלן ומסלור, משרד הסלסה.
אשרת רשיון מחיר גזעין נכון הסלסה באלף טקססס סלססס
לוקו סמקלססס סלססס.

המידע הכלול בפקסימיליה זו, נועד רק לשיתוף של הנמען והנמען סלססס, אם אינך הנמען, הנני להודיע לך
בזאת, כי כל חפצה פרסום או השתתפות של הודעה זו אסור בהחלט, אם קיבלת הודעה זו בטעות, נא הודיעני
מיד סלסססס, או שלח הודעה אלי סל חשבוני, וודה.

6 יוני 2005

לכבוד
מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור
רחוב בית הדפוס 12
גבעתי שאל
ירושלים 95483

הנדון: פעילות אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר

הריני לפנות אליך בבקשה כי תבחן את תפקודם של הליכי קבלת ההחלטות המובילות לרפורמות בתחום הביטוח ואת הגורמים המשפיעים על אופן קבלת ההחלטות הנ"ל.

למען הגילוי הנאות אציין כי אני בעליה של סוכנות ביטוח, והרפורמות האחרונות פגעו בהכנסותי ובהכנסות עמיתי, אולם אין מטרת מספר זה להגן על עמלות סוכן הביטוח, אלא מטרת המכתב הוא להגן על החסכון הפנסיוני של האזרח, אשר ספג מכה אנטיקה מר"בי הרפורמות, שנכפו עליו.

מאז נכנס לתפקידו הממונה על שוק ההון הביטוח וחיסכון במשרד האוצר, מר אייל בן שלוש, עבר שוק הביטוח מספר רפורמות, חלקן מבורכות וחלקן פחות, אשר השפיעו רבות על האזרח.

הריני לצטט מכתבתי של עידן מאר מיום 15 אפריל שפורסמה בעיתון "גלובס": "איכשהו באופן מוזר כל מנהל פרקטי שמוביל בן שלוש בשנים האחרונות מתגלה כמגדיל את קונו של חברות הביטוח. הרפורמה בביטוח חיים שברה את סוכני הביטוח ויצרה רציונליזציה בענף, הלאמת קרנות הפנסיה והסתדרויות גרמה להשתלטות החברות על ענף הפנסיה, ועדת בכר תעביר לרשותם את השליטה בשוק החיסכון ארוך הטווח ובעת העצמאים. מינאר יצטרכו העצמאים לחסוך דרך קרנות פנסיה, מי שולט ב-95% משוק הפנסיה? ניהולם נכון, חברות הביטוח".

להלן מספר דוגמאות לפגיעות בחסכון הפנסיוני של האזרח והאיום הסימטריה בהחלטות שהתקבלו:

1. הפרדת דמי הניהול מדמי הביטוח

בינואר 2004 עברה הרפורמה המהותית הראשונה, בה נקבע כי יופרד הסכום המשולם למטרת חסכון מהסכום המופקד למטרות ביטוח ומהסכום הנזקף לדמי הניהול, בענף המפקח העצמאי הנוהיה לפיה יהוייב סוכן הביטוח לדחות מהם דמי הניהול שמשלם הסבוטח.

במצב שהיה נהוג עד לרפורמה, היו במכירות פוליסות שנקראו "80/20". ההסבר הפשוט והלא מדויק של הסוכן למבוטח היה כי 80% מהפרמיה מופנה לחסכון והיתרה 20% מופנית לצרכי ביטוח, כאשר למבוטח לא סופר כי מתוך אותם 20%, חלק ניכר בסך 13% היו דמי ניהול לחברת הביטוח ורק 7% מהסכום נזקף לרכישת ביטוח. יחד עם זאת, היה ניתן גם לרכוש פוליסות שבהן סכום הביטוח קבוע, (כלומר בכל שהחלפות השנים מרכיב החסכון גדל, ומרכיבי הביטוח ודמי הניהול קטנים). בפוליסות אלו עלות דמי הניהול הביטוח יחידו עמדו לעיתים בתחילה על 8% בלבד, והלכו והצטמצמו בכל שחלפו השנים עד אשר כל הפרמיה הופנתה לחסכון בלבד,

בעקבות הרפורמה, אושרו מסלולי ביטוח המאפשרים באופן ממוצע שיעור של 7% דמי ניהול (המפקח אישר גם תוכניות שבשנים הראשונות דמי הניהול הם 13%, בידיעה שפוליסות ביטוח בישראל אינן

שורדות מעבר למספר שנים). הדבר אומנם שיפר את המצב שהיה נהוג בפוליסות "80/20" כאמור, אולם מאידך, נגרם נזק רב לכל מי שאין באפשרותו לרכוש יותר פוליסה של סכום ביטוח קבוע.

לשם הדוגמה רצ"ב סכימה משווה של שתי התוכניות בהנחת פרמיה זהה, סכומי ביטוח זהים וריבית זהה, לפיה יוצא כי סכום החסכון לגבר בן 28 ששכרו 10,000 ש"ח יהא גבוה ב- 121,000 בגיל 70, בתכנית טרם הרפורמה לעומת תוכנית חדשה המוצעת כיום, לאחר הרפורמה, ע"י חברות הביטוח בדמי הניהול שאושרו ע"י המפקח.

אציין כי בדוגמא שפורטה לעיל אף קטנו עמלות הסוכנים בצורה משמעותית, אולם החסכון מהקטנת העמלות שלא משולמות לסוכן, כמו ערכי הפדיון שהופחתו למבוטח נותרו כולם אצל חברות הביטוח, אשר התעשרו פעם נוספת. בנוסף, המפקח אישר לחברות הביטוח להשיל על המבוטח קנסות במקרה של פדיון בשנים הראשונות של הפוליסה, קנסות שלא היו קיימים ערב הרפורמה.

אני סבור כי ראוי שתבוצע בדיקה של שיעור הפוליסות עם סכום ביטוח קבוע שנמכרו בתקופה שקדמה לרפורמה, ובחינה מדוע לא בוצר המפקח באלטרנטיבה שתאפשר מכירת פוליסות עם סכום ביטוח קבוע ודמי ניהול שיתאפסו עם השנים, חלף הפוליסות הקיימות כיום לאחר הרפורמה, הממיינות בצורה ניכרת עם חברות הביטוח.

2 העדפת הפנסיה בקרנות הפנסיה על פני המסלול הקצבתי בחברות הביטוח

נכון, מאז ומתמיד העדיפה המדינה כי אזרחיה יקבלו את חסכוניהם הפנסיוניים במסלול לקצבה ולא במסלול הוצי (למשל במסגרת הפרשה גדולה יותר המוכרת כהוצאה לעצמאים, הוזר נט גדול יותר לקצבה בקרן פנסיה, תשואה מובטחת לעצמאי קרנות הפנסיה), זאת באינטלה כי עדיף שהמבוטח יקבל סכומים קצבתיים שישמשו אותו בערוב ימיו כמשכורת חודשית, ולא סכום חד פעמי שאותו הוא עלול ל"בזבז" במהירות, ולאחר מכן להפוך לגל על המדינה, ההעדפה כאמור של המדינה היא ברורה משיקולים כלכליים. שעה שקצבה היא הכנסה חייבת במס, שתהפוך את הפנסיונר לגישור מס גם בפנסיה שלו, הסכום הוצי הוא פטור ממס.

בתקופת המפקח הנוכחי, נדמה כי יש עדנה לקרנות הפנסיה, וכמעט ולא נמכרות תוכניות קצבה בחברות ביטוח ובמקום שכן נמכרות תוכניות קצבה, כמעט כולן נמכרות ע"י קרנות הפנסיה. (יצוין כי ערכי הפדיון בקרנות הפנסיה עומדים על 85% בלבד מההפקדות בשנים הראשונות, לאור הקושי של המבוטח לדבוק בתכנית אלו לאורך שנים בשל עזיבת עבודה, קשיים כלכליים וכו').

המפקח מעודד ודוחף את קרנות הפנסיה בצורה ברורה, להלן מספר דוגמאות:

- בינואר 2005, הורה המפקח על הקטנת תקרת השכר בגינו ניתן להפריש לתוכניות הוצי מ- 9,900 ש"ח בחודש לשכר מבוטח של 7,100 ש"ח בחודש, ובכך חייב העברה של כספים הוצי לקצבה, לו היה נהוג כך לפני מספר שנים, היה ניתן למכור למבוטחים תוכניות קצבה ששיעור הפנסיה בהן גדול ובטוח לאין ערוך מתוכניות הקצבה הנמכרות כיום.

יש בחזקת המכירות והמחירים של המכירות והמחירים בחברת ביטוח, דבר שתנאים המציאות לאור תרפורמה החזקה, עלולים להיפגע ערכי פדיון של מכסותם, והמרווחים... שוב חברות הביטוח.

לאור כל המפורש לעיל נשאלת השאלה, האם עידוד קרנות הפנסיה משרת את טובת המבוטח?

אני סבור כי ראוי שתבוצע בדיקה מדוע חברות הביטוח, שעושות למצב, לפיו לא נמכרות תכניות קצבה בחברות ביטוח, לא יצאו במוצר מתחרה לקרנות הפנסיה, ולמעשה לא מציעות כיום אלטרנטיבות למבוטח אלא לרכוש קרנות פנסיה. האם יכול להיות שהדבר נובע מכך שהחברות הביטוח שולטות כיום ב-95% משוק הפנסיה, ושולי הרווח הקיימים כיום בקרנות הפנסיה מאוד כדאיים להן, ולפיכך הן אינן מעונינות במוצר מתחרה?!

בתקשר זה נפנה את שימת הלב להתנהלות חברות הביטוח בנוגע לתוכנית "חברים ומרוויחים", (מיזם של ההסתדרות להקטנת דמי הניהול בקרנות הפנסיה). חברות הביטוח מוכנות לוותר על 60% מדמי הניהול שלהם כדי לזכות בביטוח של קבוצות גדולות, כפי הנראה מתוך הנחה שיש להן רווחים נוספים אשר אינם גלויים לעין, יצוין כי תחילה המפקח על הביטוח, ביקש למנוע פעילות "חברים ומרוויחים", ולמנוע הקטנת דמי הניהול שהחברות?!

זאת ועוד. כיום למעשה, אין כל תחרות בין החברות בנושא ביטוח ופנסיה והמוצרים הנמכרים זהים לחלוטין. חברות הביטוח מוענות כי המוצרים זהים בשל ערוץ פיקוח, ו"שוכחות" להוסיף שהדבר תואם את האינטרסים שלהן.

בספרו ה"חופש לבחור" מוען מילטון פרידמן, (כלכלן זוכה פרס נובל), כי ערוץ רגולציה יפעל בסופו של דבר לטובת הגוף המפוקח. אני סומן אותך לבדוק את טאוניהן של חברות הביטוח בתקופת המפקח הנוכחי, ולראות עד כמה צודק מר פרידמן ועל חשבון מי נעשים אותם רווחים, המוצרים ע"י חברות הביטוח במאונניהן.

אבקש להעיר כי לפני שנה נכחתי בהוצאתו של מר בן שלוש כאומברסטית תל אביב, בה הצהיר על מחויבותו להגברת התחרות בנושא הפנסיה ע"י הבאת משקיעים זרים, בסופו של דבר נרכשו קרנות

3. "נשתי האוצר" - איפה הם היום?

בשנתיים האחרונות מסתפנת מגמה ברורה של מעבר בעלי תפקידים באגף שוק ההון, לתפקידי מפתח בשוק הפרטי. להלן מספר דוגמאות:

- **גור גלעד** - לשעבר הנשיב הכללי באוצר – כיום המושנה למנכ"ל "מגדל".
- **רונן טוב** - לשעבר מפקח על קרנות הפנסיה באוצר – כיום מנכ"ל מקפת החדשה, "מגדל".
- **שבי יתח** - לשעבר מנהל תחום קופות גמל בנציבות מס הכנסה – כיום מנכ"ל שתודות קרן הפנסיה של "כלל".
- **אופירה אליאב** - לשעבר סגנית בכירה למפקח - שימשה כסמנכ"ל תחום הפנסיה ב"הראל".
- **רונן אידל** - לשעבר מנהל מחלקת ביטוח חיים באגף שוק ההון – כיום סמנכ"ל פיתוח עסקי לחסכון הפנסיוני ב"מנורה".
- **אריק אלמגור** - לשעבר מנהל מחלקת קופות הגמל באגף שוק ההון – כיום בתפקיד בכיר בעתודות קרן הפנסיה של "כלל".
- **עו"ד גיא קרמר** מהמחלקה המשפטית באוצר – כיום היועץ המשפטי של מבטאים החדשה, "מנורה".
- **אפי סנדורב** - עבר במחלקת יציבות חברות ביטוח באגף שוק ההון – כיום בתפקיד בכיר בסוכנות הביטוח "מבטח סימון" בבעלות "מגדל".
- **אייל בו סימון** - לשעבר במחלקת יציבות חברות ביטוח באגף שוק ההון – כיום ראש אגף הבריאות ב"פניקס".
- **יואל גוה** - לשעבר סגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר – כיום מנהל את חברת האחזקות של פעילות הפנסיה ב"הראל".
- **רמי דנין** - כיהן כסגנו של בו שלוש, מרש במפתיע לאחר ששה חודשים בתפקיד – חוששני כי תפקידו לאחר תקופת הצינון, שתסתיים בקרוב, לא יהיה מפתיע.
- **אייל בו שלוש**, המפקח על הביטוח – על פי פרסומים אחרונים עיתון "גלובס" הדיע לשר האוצר על כוונתו לסיים את תפקידו.

אני סבור כי ראוי שתבוצע בדיקה, האם לאור תקופת הצינון הקצרה, פרעלים בעלי התפקידים כשירות הציבורי לטובת ציבור המבוטחים, או שמא שוקלים הם את טובת מעבידיהם העתידית?

אודה להתייחסותך ולטיפולך.

בכבוד רב,

אלון גבאי, סוכן ביטוח

מדינת ישראל
משרד המשפטים

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

א' חשון תשס"ו
3 נובמבר 2005

מס' מכו"ב: 19728-0004-2005

לכבוד

מר אלון גבאי

בכירים, סוכנות לביטוח חיים

ת"ד 20071

תל אביב 61200

שלום רב,

הנדון: פניית אל היועץ המשפטי לממשלה מיום 6.10.05

1. כאמור במכתבנו מיום 15.6.05, פנייתך הועברה לטיפול הגב' דוידה לחמן-מסר, ומשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי), הגורם המופקד על נושא פנייתך במשרד המשפטים, ולפיכך המתאים לטיפול בפניה בשלב זה.
2. מבירור שערכנו עולה כי פנייתך הועברה לקבלת הונויחסות הנורמים הרלוונטיים, וכי כעת מצפים לקבלת תשובתם.
3. בכל בירור בענייך, ניתן למנות ישירות לשכתה של הגב' דוידה לחמן-מסר.

בכבוד רב,

רנה אמחי

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

נציבות תלונות הציבור

כ"ב בחשוון התשס"ו
 24 בנובמבר 2005

בתשובתך נא ציין
 מספרנו: 14551

לכבוד
 מר גבאי אלון

קרליבך 10, ת.ד. 20071

תל אביב-יפו 61200

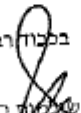
א.ג.ג.

העתק ממכתבך אל משרד האוצר - אגף שוק הקצו, בלעזח חזיתכון מיום 16/11/2005
 בעניין טכלאות תמותה

נציבות תלונות הציבור מבררת על פי חוק מבקר המדינה, הותשיית-1958 (נוסח משולב), תלונות על גופים העומדים לביקורת מבקר המדינה על פי החוק, אשר הוגשו אליה במשרד, ולא תלונות שהופנו במקורן לגוף אחר.

חואיל ומכתבך נשלח במקורו לגוף אחר, והעתקו נשלח אלינו, לא תברר נציבות תלונות הציבור את העניין שתועלה במכתבך.

אם לא תקבלו תשובת חוגף אליו פנית תוך פרק זמן סביר, או שהתשובה לא תנית את דעתך, תוכלו לשוב ולפנות בעניין לנציבות תלונות הציבור, אשר תבדוק אם יש מקום, על פי הוראות חוק מבקר המדינה, לערוך בירור בעניין.

במכוך רב,

 ש.ל.ל.ל.ל.ל.ל.
 מוכיח בכירה

13 יוני 2008

לכבוד
מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור
רחוב בית הדפוס 12
גבעת שאול
ירושלים 95483

הנדון: פעילות אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר

ביוני פניתי אליך בהקשר לנדון, שמתי לב כי התייחסת לאחת מהערותיי בדו"ח שהגשתי לגבי המדינה לפני מספר חודשים.

עם זאת כל תחזיותי הקודמות באשר לרפורמת בכר התממשו, יתר על כן אני פונה אליך לבדוק לאלתר את הנעשה כעת במשרד האוצר בכל הקשור לחיקוק 3 לחוק קופות הגמל שער בינואר 2008.

רצ"ב מכתבי למפקח על הביטוח בעניין זה. מכתב זה ודומיו מעולם לא נענו על ידי המפקח.

אודה להתייחסותך ולשיפולך.

בכבוד רב,

אלון גבאי, סוכן ביטוח

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה
והצב תלונות הציבור

נציבות תלונות הציבור

ר' בתשרי והנשס"ט
 7 באוקטובר 2008

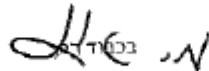
בתשובתך טא ציין
 תיק מס' 387921

לכבוד
 מר גבאי אלון
 בכיריט טוכנות לביטוח פנסיוני, חיסכון ופיננסים
 קרליבך 10 ת.ד. 20071
 תל אביב-יפו 61200

א.ג.נ.,

הנדון: מכתב מיום 05/09/2008

אנו מאשרים קבלת מכתבך שבנדון, בעניין משרד האוצר - אגף שוק החון, ביטוח וחיסכון.
 לאחר עיון בתוכנו נשוב ונודיעך דבר.

 בכבודך

שלמה וקסלר
 ממונה על התיקון

32 יולי 2016

לכבוד

מבקר המדינה מר יוסף שפירא

רחוב בית הדפוס 12, גבעת שאול

ירושלים

הנדון: רפורמת בכר – הסעיף מכוונת ומתמשיכה של משרד האוצר

1. רפורמת בכר משנת 2005 נתפסת כרפורמה שנכפתה על הבנקים ותוצאותיה גרמו לבנקים להיפרד מניהול קופות הגמל וקרנות הנאמנות, האם ייתכן שרפורמת בכר לא רק שלא נכפתה על הבנקים, אלא נעשתה ביזמת הבנקים והלובי שלהם?

2. בעקבות הרפורמה נחקקו שני חוקים:

א. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)

ב. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני)

3. מטרת מסמך זה אינו להאשים או לזרוע חשדות, אלא להציע דרך הסתכלות אחרת על מה שהייתה ועדת בכר וכיצד היא עדיין ממשיכה לקבוע עובדות בשטח גם היום, ודרכים לשפר המלצותיה, ואף להעלות שאלות מהותיות בהתנהלות השלטון וההון אל מול האזרח.

א. האמנם זו רפורמת בכר?

ב. אם כן מדוע לא נעשתה קודם לכן?

ג. האם ייתכן שהבנקים שלכאורה התנגדו לרפורמה, עמדו מאחוריה והם הנהיגו העיקריים ממנה?

ד. האם ידעת כי חמשת יושבי הראש של הבנקים הגדולים בישראל הם עובדי משרד האוצר לשעבר או יוצאי בנק ישראל?

4. קצת עובדות:
 - א. טרם הרפורמה ניהלו קופות הגמל וקרנות ההשתלמות הבנקאיות כ- 200 מיליארד ₪.
 - ב. בשנת 2002 הצליחו מספר קופות גמל פרטיות להעביר מהבנקים נכסים בשווי 0.8 מיליארד ₪.
 - ג. בשנת 2003 עברו מהבנקים לגופים מנהלים פרטיים כ- 2.2 מיליארד ₪ מסך הנכסים.
 - ד. בשנת 2004 צמח המספר ל- 5.5 מיליארד ₪.
5. ניוו הכספים מקופות הגמל הבנקאיות, נבע מפעילות של שוק תחרותי ופתוח, שהציע ללקוחות הבנקים, מוצר חליפי בדמי ניהול גבוהים יותר אך בתשואות גבוהות לאין ערוך. הציבור שהבין החל להעביר הכספים, אם באופן פרטי או בתיווך סוכני ביטוח. יתרה מזאת, ועד עובדי בנק איגוד ביקש אף הוא להוציא את הקופות של עובדיו מהבנק לטיפול פרטי.
6. שמירה על קצב הגידול, כפי שהוצג בסעיף 4, בהעברת הקופות מהבנקים הייתה גורמת לנטישת מחצית מנכסי קופות הגמל מהבנקים, בטווח של 10 שנים וזאת בתחרות חופשית. בנוסף הייתה גורמת לתחושה ציבורית שהבנק אינו מקום טוב להשקיע בו כספר. במדינת ישראל הערך של "שמירה על יציבות הבנקים", הוא ערך עליון, כמעט כמו צה"ל. באמצעות ערך זה מצילים בעלי השליטה בבנקים, את חולשת השלטון, ועושים את הציבור.
7. כתוצאה מוועדת בכר "אולא" הבנקים למסור נכסיהם, הבנקים קיבלו תמורת מכירת הנכסים והקופות 6 מיליארד ₪!!!. מאזי הבנקים בשנת 2006 הצביעו על רוחי עזק. בעוד שמעבר נכסי הבנקים בקופות הגמל בשוק תחרותי וחופשי, כפי שהיה עד ועדת בכר, הנכסים היו יוצאים מהבנקים ללא כל פיצוי.
8. את הקופות והקרנות רכשו חברות הביטוח או גופים כמו קרן מרקסטון וקרן יורק שלאחר מספר שנים גם הן נרכשו על ידי חברות ביטוח או בתי השקעות, כך שהריכוזיות עברה מהבנקים לחברות הביטוח, למעשה לא השתפרה התחרות על כיסו של האזרח, נהפוך הוא.
9. הרוכשים של הקרנות והקופות היו מעוניינים להשיב את ההשקעה של רכישת נכסי הבנקים, באופן המהיר ביותר, מנהלי חברות הביטוח ובתי ההשקעות, העלו את דמי הניהול מרמה ממוצעת של 0.6% לרמה ממוצעת של 1.1%. היו לכך תוצאות ישירות, מחד שווין הבורסאי של הקופות שנרכשו זינק הרבה מעבר לסכום הרכישה, ומאידך הציבור שילם ומשלם דמי ניהול שנתיים נוספים של כ- מיליארד ₪ בשנה.
10. המנהלים ה"מוכשרים" של חברות הביטוח ובתי ההשקעות, שכישורם העיקרי היה פרסום מודעות קסטות בעיתונים על העלאת דמי הניהול, תוגמלו ומתוגמלים במאות מיליוני שקלים מדי שנה בשכר ובבוססים.

11. בשנת 2012 החל הציבור והעיתונות לדווקא בגין "עושה דמי הניהול", האצבע המאשימה הופנתה אל ציבור סוכני הביטוח שהיה זה שפעל בראשונה, עוד טרם ועדת בכר, כקטליזטור להוצאת הקרנות והקופות מיד הבנקים וגרם להגברת התחרות בשוק.

12. אף עיתון יומי או כלכלי, ש"הוביל" את המאבק, לא ציין ולא ברק כיצד ניתן היה להעלות את דמי הניהול ב-100% ולהאשים את סוכני הביטוח בהעלאת דמי הניהול, שעה שאלו טיפלו רק ב-15% מהנכסים. (יציין כי מר עירן פאר כתב גלובס לשעבר, אשר פעל במסגרת הכתבות על "עושה דמי הניהול", עובד כיום למיטב ידיעתי במחלקת הרוברות של בנק הפועלים).

13. להערכתנו, לובי הבנקים שיזם את ועדת בכר ממשיך להשפיע גם לאחר ועדת בכר המשיך אגף שוק ההון באוצר להוציא חוזרים ותרנות בקצב של אחד ליום (אין כאן הגזמה). שלכאורה מטרתם לשפר את מצב החיסכון הפנסיוני של האזרח, אולם ייתכן ובפועל יש לכך מטרה נוספת - לאפשר לבנקים להיכנס חזרה לזירת הכספים המנוהלים בשוק ההון, צפוי כי בשנת 2020 ינהלו הסכנות פנסיוניים בקופות הגמל קרנות הפנסיה וביטוחי המנהלים בשיעור של 2,000 מיליארד ש"ח.

14. דמי הניהול שאישר האוצר לבנקים בתחום הביטוח הפנסיוני (האוצר עד היום לא הגדיר דמי ניהול לסוכני הביטוח), עומדים על 0.2% מהצבירה; בשנת 2020, אם הבנקים ייעצו רק למחצית מהנכסים, דמי הניהול שיקבלו יעמדו על 2 מיליארד ש"ח בשנה!!!

15. נשאלת השאלה מדוע כבר בוועדת בכר חוקק חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ב"שוק פנסיוני ובשיווק פנסיוני"), הרי אין לו קשר להוצאת קופות הגמל מהבנקים.

16. לאור האמור לעיל, אבקש לבחון הרפורמות שבהן מספל האוצר בשנים האחרונות ומטרתן:

א. במסגרת הרפורמה להגברת התחרות בשוק ההון, יוכלו בנקים להפיץ תוכניות פנסיוניות, יועץ ההשקעות בבנק יוכל ליעץ גם בתחום הפנסיוני, כבר ברפורמת בכר הגדיר כי הבנק הוא יועץ וסוכן ביטוח הוא משווק.

ב. סוכן ביטוח מנוע על פי החוק, להשתמש במילה "יועץ ולכן מעמדו של הסוכן הועם כבר בשלב ההגדרות שנקבעו על ידי החוק, לעומת הבנקים שהאוצר מנסה ל"שווקם" כיועצים בלתי תלויים.

יוצא גם שהמחוקק וגם פרסומות חברות הביטוח הישיר (מי מממן אותן?) מציגות את הסוכן כמי שאין לו אינטרס לפיו טובת הלקוח לנגד עיניו.

בהקשר זה יציין כי האוצר שקל לחייב חברות ביטוח ובתי השקעות לפרסם באתרי האינטרנט שלהם שמות של סוכני ביטוח שקיבלו פרסים בגין שיווק התוכניות הפנסיוניות ששיווקו ללקוחותיהם.

ראוי שהאוצר יפרסם באתר האינטרנט שלו רשימה של עובדיו שעובדים כיום בבנקים, חברות ביטוח ובתי השקעות, ולציידה שכתם השנתי, (מצ"ב כנסת לממך זה).

ג. האוצר קידם חקיקת חוק שיאפשר לכל מבוסס לבחור את הסוכן או היועץ שמטפל בו ולהפריד את התפעול הפנסיוני מהייעוץ הפנסיוני. מטרת החוק מבורכת, אך האם ייתכן שכל מטרתה לאפשר לבנקים לשווק לשכירים תוכניות פנסיוניות מבלי שיתפעלו את הפנסיה. במסגרת זאת נשאלות השאלות הבאות:

- 1) מי יטפל במבוסס שנמצא בתביעת ביטוח, היועץ מהבנק?
- 2) האוצר מבטל הטבות והנחות שניתנות למעסיקים בגין עובדיהם, מדוע לא לאפשר למעסיקים לקבל הטבות והנחות מחברות ביטוח עבור עובדיהם, גם אם יקבלו יועץ מהבנקאי?
- 3) לבנק יש יתרון מובנה על פני סוכני הביטוח בהכילו את מצבו הכלכלי של המבוסס ויודעים לאילו גופים פנסיוניים מפריש כסף. מדוע לא לחייב בנקים לאפשר יועץ פנסיוני רק ללקוחות שאין לו חשבון ע"ש בבנק? הדבר יגביר התחרות בין הבנקים גם בנושאים אחרים?
- 4) חמש חברות ביטוח בלבד שולטות כיום בשוק פנסיוני, האם יהיה להן קל יותר לצמצם התחרות ביניהן שעה שהן משווקות באמצעות חמישה בנקים או באמצעות אלפי סוכני ביטוח?

ד. האוצר מקדם את המודל החל"מ, שמאפשר למבוססים לבחור את מסלולי ההשקעה בתוכניות שלהם, הרפורמה בעניין זה השתתתה עד ינואר 2016. להערכתי, הרפורמה עברה רק לאחר שעבר החוק לבחירת הסוכן, כך יוכלו הבנקים להציג את עצמם כ"מבין" בהשקעות בכסף ובטכנולוגיה ולדחוק עוד את סוכני הביטוח, שנתפסים כחסרי טכנולוגיה ולא מבינים בהשקעות בכסף, כי עד היום לא יכלו להציע ללקוחותיהם פתרונות.

ה. את "הבנתם המקצועית" בניהול כסף ראינו בעת שהבנקים ניהלו את קופות הגמל, ואנו רואים כעת שעה שנאות מיליארדי שקלים מושקעים בפק"מ, או ברמת המקצועיות של יועצי ההשקעות בבנקים אשר בניהול תיקים מפתים לקוחות להשקיע באופציות מע"ף ומתעלמים מגובה העמלות והוראות הקבע, ומנהלי תיקים שמטעים לקוחות במגע לדמי ניהול (ד"ח הרישום לני"ע מאפריל 2011). בהקשר זה יצוין, כי על פי הנחיות האוצר, סוכן ביטוח שיפנה לקוחותיו להשקיע בקופות בהן הלקוח קובע את תיק ההשקעות (IRA), לא יתוגמל בגין הטיפול בתיק (הפניה), ההנמקה ונידוי, גביית שוטפת, בדיקת דמי ניהול, פדיונות והלוואות).

ו. האוצר קידם שורה של מחשבות ביטוח ופנסיה שמטרתם לייתר את סוכן הביטוח, אך להערכתי אינם שמישים לאזרח, בשל חוסר בידע פיננסי. תמהני מדוע אין האוצר משיק מחשבות אלו לנשאים בנקאיים ובהם עמלות, ריביות, דמי טיפול, השוואת הפק"מ לתוכניות חיסכון אחרות, הדף קצר מלהכיל את רשימת מקורות הרווח להשוואה בבנקים.

סוכנות לביטוח פנסיוני, חסכון ופיקוח בע"מ

בשנת 2008 הפך האוצר את כל המכשירים (פנסיה גמל ופוליסות ביטוח) הפנסיונים לקצבתיים כתוצאה מכך הופסק שיווקן של קופות גמל. בשנת 2013 אסר משרד האוצר שיווקן של פוליסות קצבה, הסלולת הגנה על הקצבה מפני התארכות תוחלת החיים. כתוצאה מכך משווק כיום כמעט לחלוטין, מוצר פנסיוני **גמל** והוא קרן הפנסיה, כל זאת במסגרת ה"מוצלחת" של "הרפורמה להגברת התחרותיות בשוק ההון". אפשרות בחירה במוצר פנסיוני בודד מיינתרת את סוכני הביטוח ומגדילה את יכולתם של היועצים בבנקים והמשווקים הישירים של חברות הביטוח.

אבקש לציין השפעות רחב לביטול אפשרות רכישה של מקדמי קצבה:

(1) הלקוחות ה"שבוים" של חברות הביטוח אשר מחזיקים בפוליסות קצבה, אינם נהנים מתחרות מבחינת דמי כיהול ושירות, חברות הביטוח אף מעלות לחלקם את דמי היהול, תוך "עצימת עין" של הפיקוח על הביטוח.

אין זו הפעם הראשונה שהאוצר מבטל שיווקן של פוליסות ביטוח, כך עשה ב-2001, וכך פעל גם ב-2012, וכך הוא עתיד לעשות בפוליסות הבריאות ממאי 2015, כך הוא הופך את הלקוחות הקיימים לשבוים של חברות הביטוח, יש צורך בחקיקה שתאסור עצירת שיווקן של תוכניות ביטוח, אלא אם תפתח להן אלטרנטיבה ראויה לחמיד.

(2) ראשי האוצר "נמנעים" מלהתחייב שכל לקוח שרכש פוליסה בעלת מקדם קצבה, אכן יהנה ממנה, על אף התארכות תוחלת החיים. לשם כך על ראשי האוצר לדרוש מבעלי חברות הביטוח הגדולות העומדות האקטוארית בגין פוליסת אלו לאלתר.

(3) להערכתו, כבר היום שוקדים יוצאי אוצר המועסקים על ידי חברות הביטוח, כיצד להפחית את הקצבאות המובטחות בביטוחי המנהלים.

ח. המסלקה הפנסיונית - היא גוף שהוקם על ידי האוצר לצורך איתור מידע פנסיוני וביצוע פעולות במסגרת אחידה בתחום הפנסיוני. הקמת המסלקה הפנסיונית היא מבורכת, אולם היא טרם פועלת בארה מדויקת, וצעדי הקמתה גרמו לפגיעה באלפי מבטחים. משאלת השאלה מדוע לא הוקמה המסלקה בשנת 2000 או ב-1990? האם ייתכן שהתשובה היא שללא המסלקה הבנקים לא יכלו לייעץ?

ט. "מזקים בהנמקה" - סוכני הביטוח הפנסיוניים, מכילים את זמנם ואת הזמן, שבו יכלו להעניק שירותים משמעותיים ללקוחיהם, עבור מיליוני ספסים מיותרים ובלתי מובנים ללקוחות שמחייבם למלא אגף שוק ההון במשרד האוצר.

לא אחת לא מותקיימים שינויים שסוכנו עם מבטוח, מכיוון שאינו מבין המסמכים הארוכים והמסורבלים עליהם הוא אמור לחתום.

להערכתו, עם כניסת הבנקים יקל מאוד האוצר על מיליוני ספסים אלו כך שעבודת הבנקים

והא קלה לאין ערוך מזו של סוכני הביטוח בשנים האחרונות.

17. לאור האפשרויות שהועלו לעיל אני מפציר בך כי משרדך יחקור התנהלות אגף שוק ההון באוצר בעשור האחרון.
18. ככל שתמצא "אש" ב"עשן" הרב אותו אני מסמן, אני מקווה כי יגיע הדבר לכלל הגשת כתבי אישום.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח בע"מ

מצ"ב העתק מכתבי אליך מיום 6 יוני 2005 (אלפיים וחמש).

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה

ונוציב תלונות הציבור

לשכת מבקר המדינה

כ"ח אב תשע"ו

01 ספטמבר 2016

תיען מט': 1022288

לכבוד

מר אלון גבאי

שלום רב,

1. אנו מאשרים בתודה קבלת מכתבך מיום 22/07/2016 שכוונתנו: "רפורמת בכר - חטיבה מכוונת ומתמשכת של משרד האוצר".
2. מכתבך הועבר לעיונו של האגף המנצח במשרד מבקר המדינה.
3. למען הסדר חטוב נבקש להבחיר כי תכניות עבודתו של משרד מבקר המדינה נקבעות בהתאם למכלול שיקולים ואילוצים ובהם המסגרת החוקית, אינטרסים ציבוריים, מגבלות כוח האדם והאמצעים העומדים לרשות מבקר המדינה, ואין באפשרות משרד מבקר המדינה להתחייב שנשא פנייתך ישובץ בתכניות העבודה של ביקורת המדינה.
4. אנו מודים לך על שטרחת והעלית את הדברים על הכתב וחבאת נושא זה לידיעתו של מבקר המדינה. מבקר המדינה מייחס חשיבות רבה למכתבי תלונה המגיעים אליו מן הציבור, והוא רואה בהם תרומה משמעותית לביקורת המדינה.

בברכה,

ישראל יחושע

רכזת פניות הציבור

רחד מבקר המדינה ב. ירושלים טל: 02-6665109/1 פקס: 02-6519322 מען למכתבים: תל. 1001

www.mevaker.gov.il mevakar@mevakar.gov.il

נספחים – פרק 5

15 יולי 2016

לכבוד

גברת דורית סלינגר - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950

הנדון: הדבר לגבי חסכון רצופה למוכנות מוכנות

1. מתחילת השנה הנהיג משרדך מספר רפורמות שאמורות לפעול לטובת כלל הציבור, דומני כי אתם באוצר שכתם, כי מסרתם העיקרית של ביטוח היא שמירה של הציבור על רווחת הפרט.
2. אני רוצה לשתף אותך במקרה של לקוחה אחת שלי ענת שמה, בת 45, שיש לה ביטוח מנהלים בחברת הפניקס בשכר של 34,000 ₪ הכולל מקדם קצבה משנת 1997, וכן ביטוח בריאות קולקטיבי במסגרת מחוז תל אביב של לשכת עורכי הדין בחברת כלל, והאופן בה הושפעה ענת, באופן פרטי מהרפורמות שהנהיגה.
- אני מקווה שלא תתרגשי מדי מגובה שכרה של ענת, היא מייצגת את מעמד הביניים, ציבור שנמשא ברוב הנסל הכלכלי במדינה.
3. בראשית השנה הוגבלה תקרת השכר להטבות מס בגין הפקדות מעסיק ל 23,660 ₪, כתוצאה מכך, משלמת ענת מדי חודש מס מסוף וחדש בשיעור 258 ₪. הדבר יגדיל את הקצבה הפטורה שלה (אולי?), אך מקשה עליה בהחזרי במשכנתא.
4. בפברואר השנה הוחלה רפורמת ביטוחי הבריאות, כהרגלכם באוצר, הפכתם המבוטחים הוותיקים ל"שבויים" של חברות הביטוח, המבוטחות ומשפחותה שבוטחו בביטוח קולקטיבי המולי יכולת לתבוע את חברת הביטוח וקופת החולים בעלות חודשית של 270 ₪. נדרשים כעת לשלם 670 ₪ בגין אותה פוליסה! ללא הרפורמה הדבר לא היה קורה. מתי תבינו באוצר שבעת שמחוללים רפורמה, אסור להפוך המבוטחים הוותיקים ל"שבויים"?
5. בתחילת השנה חייבת מעסיקים אשר להם מעל 100 עובדים, לבצע הפקדות לתוכניות פנסיוניות באמצעות ממשקים אלקטרוניים. מאז הוראתך החלה לפעול, חלפו ששה חודשים ואף שמעסיקה של ענת העביר ששה תשלומים, בפוליסה שלה נקלטו רק שלושה. מי ערב שכספיה לא יאבדו? תקלה זו היא חזיון נפוץ ועוברת כחוט השני אצל כלל המעסיקים במשק, כמות הכסף של מבוטחים שיהפוך לכספים אבודים בידי חברות הביטוח הוא אדיר. מדוע לא נעשה סילוס בנושא זה על עובדי המדינה בשלב ראשון, או לפחות על עובדי אגף שוק ההון? מדוע כלל הציבור צריך להוות "שפכי נסיון" על הנסיונות של משרד האוצר??
6. בקרב יוגדלו הפרשתיה הפנסיוניות של ענת, על פי תיקון 16 לחוק הגמל, כיוון שמעסיקה כבר משלם 2.5% לאבזן כושר עבודה. הרי שרק היא תאלץ להגדיל את הפרשותיה הפנסיוניות ב-1% משכרה (כיום משלמת 5%), מדובר ב-340 ₪ שענת נאלצת לשלם, וחברת הביטוח לא תאפשר להפקיד לתוכנית הקיימת, בגין הפרשה זו ענת לא תקבל הטבת מס, ואף אינה יודעת לאיזו תוכנית תופקד.

האם לא היה רצוי להקדיש מחשבה מראש לכל מאות האלפים שמבטחים בתוכניות מסוג זה?

האם נראה לך של"בוקה" הקיימת לעת בנושא ההפקדות השוטפות, תצטרף עתה ה"מבלקה" של שינוי בשיעורי ההפרשות ולספים מספים רבים יאבדו?
האם ערכת פיילוס לבריקת התקלות הצפויות?
האם העברת הנדיות ברורות ליצרנים? או שלמיטב הבנתי שאלת אותם כיצד הם יפעלו?
והפקרת גורל נספי המבטחים בידי היצרנים.
מי אחראי?

האם לפיקוח על הביטוח, נהיר כי מהלכיו, ללא חשיבה מוקדמת לשמם, יביאו בהכרח להעלאה של עלויות אבדן כושר עבודה?
האם הקדרות החוקים והתקנות הקיימת, היא ברזת ניהול לחייו של מבטח?

7. אין בלבי ספק, כי הרפורמות לו היו מיושמות במחשבה תחילה ובבדיקת אופן יישומן מראש, היו מביאות לשיפור דרמטי בחיסכון הפנסיוני של העובדים, ברור לי כי חלק מהעובדים, ייהם כבר עתה מרפורמות אלו, אך חלק גדול מהאנשים הפרטיים, כמו ענת, שלהם המפקח על הביטוח אמור לדאוג, יפגעו ולספיהם (עשרות מיליונים) יאבדו.

8. כיצד קורה שנהלים, צווים וחוראות, מחליפים תגין ושלל בריא? דומני ששיטת נהלים וחוקים בלתי ישימים, אינם חלקו בלבד של אגף שוק ההון באוצר, אלא של חלקים רבים בשלטון.

9. לעיתים אני חושב, שלו ניתן בידך ניהולה של סוכנות החלל הישראלית, מן הסתם חלליות רבות היו ממריאות, אולם חלקן היה מתרסקות כבר בשלב ההמראה, ללא כל דאגה לטייסים שבהן, וחלקן לא היו יודעות את יען. לשמחתי במשרד האוצר לא עוסקים בשליחת חלליות אך אין ספק שמעוסקים בו "מעופפים" רבים.

10. אילו הייתי בתפקיד הייתי מעביר את מרבית השיניים שעליהם החלטת, אולם בבקרה, בחשיבה מראש, במתן יכולת לפעלים בענף ל"עכל" השיניים בקצב אפשרי ובמתן פותרון לכל האפשרויות.
לו אני בתפקידך לאור התוצאות - הייתי מתפטר.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: נשיא לשכת סוכני הביטוח

4106111 - 7000

Bank of Israel

Research Department

**Does Financial Regulation Unintentionally Ignore Less
Privileged Populations? The Investigation of a Regulatory
Fintech Advancement, Objective and Subjective
Financial Literacy¹**

Maya Haran Rosen* and Orly Sade**

Discussion Paper No. 2017.09
August 2017

Bank of Israel - <http://http://www.boi.org.il>

* Haran Rosen: Finance Department, Jerusalem School of Business, The Hebrew University of Jerusalem, The Bank of Israel. Research Department - Email: Maya.Haran@boi.org.il
Phone: 972-6552694

** Sade: Finance Department, Jerusalem School of Business, The Hebrew University of Jerusalem, Email: orlysade@huji.ac.il

¹ We have benefited from comments by Noam Zussman, Anne Lavigne, Yishay Yafeh, Adi Brender, Avi Wohl, Dan Galai, Yoram Landskroner, Yaniv Dover and Naomi Hausman, participants at the 2016 Industrial Organization, Regulation and Competition Policy in Israel, the 2017 Law and Finance Research Meeting at the Hebrew University, the 10th Financial Risks International Forum: Retail Finance and Insurance: The Impact of Fintech, and seminar participants at the Hebrew University of Jerusalem, the Bank of Israel, the The Center for Academic Studies Or Yehuda, and the Israel Antitrust Authority. This project received financial support from the Krueger Center at the Hebrew University (Sade). Sade thanks the Stern School of Business at NYU for support and hospitality.

**Any views expressed in the Discussion Paper Series are those of the
author and do not necessarily reflect those of the Bank of Israel**

חטיבת המחקר, בנק ישראל ת"ד 780 ירושלים 91007

Research Department, Bank of Israel. POB 780, 91007 Jerusalem, Israel

**האם הרגולציה הפיננסית מתעלמת בלא כוונה מאוכלוסיות מוחלשות? בחינה של הקשר בין
הטמעת רגולציה בעזרת כלים דיגיטליים לבין אוריינות פיננסית אובייקטיבית וסובייקטיבית**

מאיה הרן רחן ואורלי שדה

תקציר

במהלך 2013–2015 יצא אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במבצע שמטרתו לעודד אנשים בעלי חשבוניות קטנים ובלתי פעילים למשוך אותם או לאחד אותם עם חשבוניות פעילים. המחקר מוצא כי חרף מאמצי המדינה רוב החשבוניות הבלתי פעילים לא נמשכו, וכי לא כל האוכלוסיות נחשפו לרגולציה החדשה במידה זהה. מידע מאחת מקופות הגמל מעיד כי החוסכים שמשכו כספים מחשבוניות קטנים גרים במרכז הארץ, בערים בעלות ציונים גבוהים במדדים סוציו-אקונומיים, והם מבוגרים מהחוסכים שלא משכו כספים. סקר אינטרנטי בקרב מדגם מייצג של האוכלוסייה מוצא מודעות פחותה למבצעים הרגולטוריים בקרב אנשים בעלי אוריינות פיננסית נמוכה, חסרי ביטחון בידע שלהם לגבי הפנסיה, ובלתי מועסקים. נראה שביטחון סובייקטיבי בידע הפנסיוני השפיע על נקיטת פעולה בעקבות המבצע יותר מהבנה פיננסית אובייקטיבית. עוד מראה הסקר כי על הצלחת המבצע השפיעו מאפיינים נוספים – מין, גיל, השכלה ושנת עלייה. אנו מסיקות שאוכלוסיות מוחלשות נהנו מהמבצע במידה פחותה – הן הציגו מידה פחותה של מודעות אליו, של שימוש בממשק האינטרנטי, ושל פעולה בעקבותיו – ועל הרגולטורים להביא זאת בחשבון כאשר הם מנהיגים רגולציה חדשה.

נספחים – פרק 7

6 נובמבר 2017

לכבוד

גברת דורית סלינגר - הרשות על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב עם ועולמו 4

ירושלים 9546304

ובפקס 02-5695352הנדון: טיוטת תקנות בדבר דמי ניהול כפולים

1. השבוע העביר משרדך, טיוטת תקנות על פיה יוכלו חברות הביטוח, קרנות הפנסיה ובתי ההשקעות, לגבות דמי ניהול בשיעור של 0.25% מהצבירה בגין ניהול השקעות חיצוניות וזאת על מנת להגביר את התשואות.
2. בעוד מספר מועט של שנים ימנה החיסכון הצבור בשוק ההון הישראלי סכום של 2,000 מיליארד ₪, שווי ההוצאות שאישרת יעמוד על 5 מיליארד מסך הצבירה של הציבור בישראל מדי שנה. האם לא די בדמי הניהול הרגילים שמשלמים החוסכים, גם על מנת לנהל השקעות טובות?
3. אבקשך להורות להקטין שיעור ההוצאות לקרנות פנסיה מקיפות ל-0.175% בלבד, שכן 30% מנכסי הקרנות פנסיה מקיפות (בכל שקלול שהוא) נהנים מתשואה מובטחת, ואין בהם צורך להוצאה נוספת להשקעה. כיום מנהל הציבור בקרנות פנסיה מקיפות 288 מיליארד ש"ח ודי בהפחתה זו לחסוך לציבור 215 מיליון ₪ מדי שנה.
4. צר לי שהפיקוח האמיתי על חברות הביטוח, קרנות פנסיה, ובתי ההשקעות נעשה ברובו על ידי מרבית סוכני הביטוח בישראל ולא על ידי הרגולטור, ולמרות פניותי החוזרות ונשנות אין התערבות ראויה של מבקר המדינה בפעילות אגף שוק ההון.
5. לתשובתך אודה.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: מבקר המדינה

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון
היחידה לפניות הציבור

מס' תיק: 353445

לכבוד
 סוכן גבאי אלוך
 מנחם בגין 55 ת.ד. 51469
 תל אביב-יפו 67139

שלום רב,

הנדון: פנייתך לממונה על הביטוח

במוענה לפנייתך שבנדון הרינו להשיבך כדלהלן:

1. הוצאות הדין מותרות לחברה מנהלת לגבות הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל (להלן-**הוצאות ישירות**) כפי שנקבע בסעיף 32 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005:

"32. (א) חברה מנהלת לא תגבה מנכסי קופת גמל שבניהולה, מחשבות עמיתים בקופה, מחשבות המועברים לקופה, או מחשבות הקופה לעמיתים או לשכירים של עמית-מעביד או למשכירם, אלא את אלה (בסעיף זה – הוצאות חמי ניהול):

- (1) דמי ניהול;
- (2) הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופת הגמל, כפי שקבע השור;
- (3) דמי ביטוח והגבלים לפי הוצאות טעיף 16(ד)(6).

2. ההוצאות הישירות הינן הוצאות שמתהוות לקופות הגמל בשל ביצוע עסקאות בנכסי העמיתים ולצורך ביצוע פעילות השקעה מסוימות בנכסי העמיתים ולצורך השאת התשואה.
3. רשות שוק ההון (להלן-**הרשות**) קבעה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), תשס"ח-2008¹ (להלן-**התקנות**) הגבלות שונות לעניין ההוצאות הישירות וזאת לצורך שמירה על עניינם של העמיתים.
4. כך לדוגמה קבעה הרשות מהו סוג ההוצאות הישירות שחברה מנהלת יכולה לגבות בגין תשלום. נוסף על כך קבעה הרשות מגבלה נוספת לפיה סך של חלק מן ההוצאות הישירות לא יעלה על 0.25 אחוז מסך כל השווי המשוער של נכסי קופת הגמל בתום שנת הכספים שחלפה.
5. עוד יצוין כי הרשות קבעה כי התשואות אשר יוצגו לעמית בדו"ח השנתי הינן התשואות נטו (דהיינו: לאחר ניכוי הוצאות ניהול ההשקעות). בצורה זו באפשרות החוסך להשוות התשואות שהושגו בפועל על ידי הגופים המוסדיים בכל אחד ממסלולי ההשקעה הקיימים.

¹ https://www.nevo.co.il/law/html/Law01/999_922.htm

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
היחידה לפניות הציבור

6. הערוטיך תועדו ברשומותינו והועברו לגורמים הרלוונטיים לצורך בחינתם.
7. הרשות תמשיך ותפעל למען הגנה ושמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המוסדיים.
- אנו תקווה כי יהא באמור לתת מענה לפנייתך.

בכבוד רב,

איתן דגני
 מנהלית הפנסיה

נספחים – פרק 8

6 מרץ 2017

לכבוד

גברת דורית סלינגר - ראש הרשות על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950**הנדון: ניהול כספים הוניים בקרנות פנסיה**

1. במסגרת חברות ביטוח וקופות גמל מנוהלים כספים הוניים רבים.
2. בקרנות פנסיה מנוהלים כספי קצבה בלבד, דמי הניהול הממוצעים בקרנות פנסיה נמוכים לאין ערוך מאלו שבביטוחי מנהלים ובקופות גמל.
3. במצב המשפטי הקיים, ושמקבע על ידך, בעל חיסכון שיבקש להעביר כספיו ההוניים לקרן פנסיה, על מנת לחסוך בדמי ניהול, יאלץ לוותר על הזהות ההונית של כספיו.
4. לפיכך אבקש כלהלן:
 - א. בדיקתך מה הסכומים ההוניים הצבורים בתוכניות ביטוח ובקופות גמל.
 - ב. מה החיסכון שיתאפשר לציבור אם סכום זה יועבר לקרנות פנסיה וישמור על זהותו ההונית.
5. ככל שנדרש תשלום לבדיקת נתונים אלו אנא הודיעו ואעביר תשלום האגרה בהקדם.
6. אבקש כי תאפשרי לכל בעל חיסכון הוני להעביר כספיו לקרן פנסיה ולהנות מדמי ניהול מופחתים, כל החלטה אחרת רק תחזק עמדתי כי אגף שוק ההון באוצר פועל לטובת בעלי השליטה בחברות הביטוח ולא לטובת המבוטחים.
7. ככל שברשותך טיעון הגיוני ומלומד, שאינו "קרנות הפנסיה הן גוף צומח גם כך", אשמח לקבלו על מנת ללמוד.
8. לתשובתך אודה.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

העתק: מבקר המדינה

12 מרץ 2017

לכבוד

מבקר המדינה מר יוסף שפירא

רחוב בית הדפוס 12, גבעת שאול

ירושלים

הנדון: אגף שוק ההון במשרד האוצר – חוסר תגובה למכתב"

כבעבר, אבקש כי תנחה את עובדי רשות הפיקוח על שוק ההון וחסכון במשרד האוצר, להשיב על מכתביי.

לא ייתכן, כי במדינה מתוקנת, עובדי ציבור לא יגיבו ולא יטפלו בבקשות האזרחים.

מצ"ב העתק המכתבים.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
היחידה לפניות הציבור

מסי תיק: 311332

לכבוד
 סוכן גבאי אלוך
 מנחם בגין 55 ת.ד. 51469
תל אביב-יפו 67139

שלום רב,

הנדון: פנייתך לממונה על הביטוח

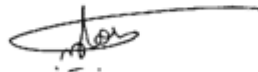
במענה לפנייתך הרינו להשיבך כי אכן כיום לא ניתן לנייד את הכספים ההונניים שנצברו בביטוח לקרנות הפנסיה.

נדגיש כי קרנות הפנסיה הן קופות גמל **לקצבה** כאמור בסעיף 2 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל).

לעניין בקשתך לקבלת מידע באפשרותך למצוא מידע רלוונטי באתר הביטוח נט.
 לעניין שאלה 4 ב לא ניתן לצפות נתון זה.

אנו תקווה כי יהא באמור לעיל כדי להבהיר את נושא פנייתך אלינו.

בכבוד רב,

יפנת ששון, עו"ד
 היחידה לפניות הציבור

17 מרץ 2014

לכבוד

גברת דרית סלינגר - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

משרד האוצר

רחוב קפלן 1

ירושלים 91950

הנדון: העלאת דמי הניהול בפוליסות קצבה

1. בעות האחרונה, אני ולקוחותי מקבלים מכתבים על העלאת דמי הניהול בפוליסות הקצבה שלהם.
2. ברצוני להזכיר כי פוליסת קצבה היא מוצר חד־חד, אשר תנאיו אינם ניתנים לשינוי, ובניגוד לזו, סופס גילוי נאות.
3. להלן מספר מקרים בהם נתקלתי לאחרונה:

א. שכירה שעבדה עד לאחרונה כשותפה במשרד עורכי דין כשותפה, בתקופה זו הייתה ברשותה כבעלת שליטה פוליסת פיצויים, בה דמי הניהול היו 0% מההפקדה ו-1.25% מהצבירה השנתית.

עם סילוק התוכנית, העלתה חברת הביטוח את דמי הניהול ל-2%.

ב. שכירה שעבדה עד לאחרונה כמזכירה במשרד עורך דין, וברשותה פוליסת קצבה, בה דמי הניהול מההפקדה הם 4% ומהצבירה 1.4% אשר ברבות השנים פוחתים ל-0.9%.

עם סיום העסקתה קיבלה מכתב על העלאת דמי הניהול

ג. שכירה שעבדה כמתמחה במשרד עורכי דין, וברשותה פוליסת קצבה, בה דמי הניהול מההפקדה הם 4% ומהצבירה 1.4% אשר ברבות השנים פוחתים ל-0.85%.

לאחר סיום תקופת ההתמחות שבה לאותו משרד כעורכת דין, ומשום מה הועלו דמי הניהול בפוליסה שלה ל-5% מההפקדה ו-1.25% מהצבירה.

ד. עורך דין שעובד כשכיר וברשותו פוליסת קצבה, בה דמי הניהול מההפקדה הם 4% ומהצבירה 1.4% אשר ברבות השנים פוחתים ל-0.82%.

בבדיקה מדגמית שערכתי, התברר כי דמי הניהול בפוליסה עומדים על 5% מההפקדה ו-1.25% מהצבירה.

4. מניתוח הדוגמאות שלעיל עולה, כי חברות הביטוח "מנצלות" לרוב את תקופת סיום העסקה של המבוטח כשכיר, לצורך העלאת בלתי חוקית של דמי הניהול.

5. אבקש לציין, כי גם אם לחלק קטן מהמבוטחים היו הסבות הקשורות למקום עבודתם, הרי שבמסגרת חברות הביטוח לא שיו את דמי הניהול בעבר. מבוטחים רבים שסיימו העסקתם בעבר, עדיין נהנים מדמי ניהול מופחתים.
6. באף אחת מהפוליסות המקוריות, או בטופס הגילוי הנאות, לא צוין כי דמי הניהול הם לתקופת העסקה אצל מעסיק, ולכן לא קיים כל תוקף לשינוי בדמי הניהול.
7. לדידי, ביטול האפשרות לרכוש מוצר מתחרה הכולל מקדמי קצבה על ידי המפקח על הביטוח, מהווה קטליזטור להעלאת דמי הניהול על ידכם. ולראייה מכתבים כאלו לא משלחו למבוטחים בשנת 2013.
8. לאור האמור לעיל אבקשך כפרט, לאפשר לכל מבוטח בפוליסת קצבה שמקבל מכתב על העלאת דמי ניהול, לקבל אפשרות לנייד את פוליסת הקצבה שלו לחברה מתחרה, תוך שמירה על מקדם הקצבה שלו, וככלל לאפשר מדי שנה מכסת ניוד של פוליסות קצבה על מנת לשמור התחרותית בענף ולהוזיל דמי ניהול למבוטחים.

בכבוד רב,

אלון גבאי

בכירים סוכנות לביטוח פנסיוני

העתק: נשיא לשכת סוכני הביטוח

מר מתן חודרוב חדשות ערוץ 10

נספחים – פרק 11

29 מאי 2005

לכבוד
מר אייל בן שלוש
הממונה על שוק ההון ביטוח והחסכון
משרד האוצר
קמלן 1
ת.ד. 13195
ירושלים 91131

הנדון: ייקור תעריפי הסיעוד

במהלך התודשים האחרונים יקרו, באישורך מרבית חברות הביטוח את תעריפי הביטוח הסיעודי, בשיעור של כ-40% בממוצע, זאת בהסתמך על נתונים בדבר התארכות תוחלת החיים שהתקבלו ממבטחי משנה בעולם.

חברות הביטוח העלו את המחירים אחת לאחר השנייה, בתוצילה הפניקס ולאחריה הראל ולבסוף מגדל וכלל, ולא כמועד אחד, כפי שבוודאי חייבו אותן הנתונים החדשים. זאת תוך ביצוע מבצעי מכירה רבים בתחום הסיעוד "לפני שיעלו המחירים". אציין כי חברת הביטוח "אליהו" טרם יקרה את המחירים והם נמוכים עשרות אחוזים משאר חברות הביטוח.

למיטב הבנתי, תפקידך כמפקח הביטוח לדאוג למבוטח, זאת בשני מישורים, הראשון שישלם מחיר סביר ותוגן תמורת מוצרי הביטוח, והשני לדאוג ליציבותן של חברות הביטוח ע"מ שמבטחיהן לא יוותרו חשופים במידה ראלו תתמוטטנה.

בתמונה שתוארה לעיל עולה פרדוקס לפיו מרבית חברות הביטוח גובות מחיר יתר בגין תעריפי סיעוד או שקיימת סכנה ליציבותה של חברת אליהו.

אבקש לציין כי בכנס לשכת סוכני הביטוח שנערך באילת בחודש מרץ האחרון, החלפתי מספר מילים עם עו"ד שרון דונסקי – מנהלת תחום הבריאות ממשורדך, מתוכם הבנתי כי לא נעשית בדיקה מעמיקה בדבר הנתונים הסטטיסטיים שמגישות חברות הביטוח ממבטחי המשנה, כיוון שאין ביכולתם לעשות כן.

עפ"י נתוני מכון ברוקדייל לחקר הזקנה בישראל, שנתוניו מועברים למשרדך, עולה כי ככל שרבות שנות הלימוד של אדם כך סביר כי סיכוייו להיות חולה סיעודי יפתחו בעוד שיכולתו, כפי הנראה כיוון ששכרו גבוה יותר, לרכוש ביטוח כזה יגדלו.

לן נלקח נתון זה בחשבון בעת ייקור התעריף הסיעודי, אפשר ולא היית מאפשר ייקור כה רב בפרמיות דבר שהיה מאפשר ליותר אזרחים לרכוש. ולא המצב כפי שהוא היום ביטוח סיעודי לעשירים בלבד. לעו"ד דונסקי לא הייתה תשובה לשאלתי בנושא זה ותקוותי כי לך תהא וזכי תפעל להורדת התעריפים.

בכבוד רב,

אלון גבאי, סוכן ביטוח

העותק: מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

לשכת מבקר המדינה

א' בסיון ה'תשס"ה
 8 ביוני 2005

סימוכין: ע1120_05

לכבוד
 מר אלון גבאי
 סוכן ביטוח
 בכירים סוכנות לביטוח חיים
 רחוב קרליבך 10
 ת.ד. 20071
 תל-אביב 61200

מר גבאי הנכבד,

הנדון: משרד האוצר - תלונה על ייקור תעריפי הסיעוד

הנני לאשר קבלת העתק מכתבך מיום 29.5.05, למבקר המדינה מר אליעזר גולדברג, שמקורו נשלח אל מר אייל בן שלוש, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, משרד האוצר, בנושא שבדון.

בכבוד רב,

ד"ר י. זינגר

עדיית ברשישת
 מנחלת הלשכה